Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 en enkele andere wetten in verband met de versterking van de positie van de referent in het reguliere vreemdelingenrecht en versnelling van de vreemdelingenrechtelijke procedure (Wet modern migratiebeleid) (32052).**

De **voorzitter**: Ik zie tot mijn genoegen dat de staatssecretaris, over wie het gerucht ging dat zij niet helemaal in topconditie zou zijn, aanwezig is.

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. Ik voel mij helemaal top.

De **voorzitter**: Het is altijd goed dat wij in dit land sterke vrouwen hebben. Ik zie de heer De Krom met zijn krukken achter zich. Het ging niet over u, mijnheer De Krom.

De heer De Roon vervangt de heer Fritsma namens de PVV-fractie.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. Het is duidelijk dat onze samenleving een hoge prijs betaalt voor de voortgaande massa-immigratie en de daaraan gekoppelde islamisering. Het is dan ook bittere noodzaak dat die massa-immigratie wordt bestreden. Dat geldt met name voor partner- en gezinsimmigratie, want die typen immigratie vormen sinds jaar en dag de motor achter de voortgaande massa-immigratie die jaarlijks tienduizenden eerste generatie nieuwkomers uit landen als Marokko en Afghanistan naar Nederland brengt. Zolang daaraan niets wordt gedaan, blijft het wat betreft het oplossen van alle integratieproblemen dweilen met de kraan open.

De PVV-fractie wil zoals bekend een immigratiestop voor mensen uit moslimlanden, maar helaas komt het wetsvoorstel waarover wij het vandaag hebben daar geen centimeter bij in de buurt. Het kabinet blijft gewoon ruim baan geven aan massa-immigratie. Het kabinet stelt zelf ook al meteen in dit wetsvoorstel dat het gezinsmigratiebeleid niet ingrijpend wordt gewijzigd.

Ik vraag de staatssecretaris: waarom niet? Waarom wordt er bijvoorbeeld niets gedaan aan de misstand dat één persoon een ongelimiteerd aantal partners achter elkaar naar Nederland kan halen? Waarom wordt er niets gedaan aan de misstand dat gezinsmigranten al na drie jaar zelfstandig verblijfsrecht krijgen waarna ook zij vaak meteen weer nieuwe partners of gezinsleden naar Nederland halen? De PVV-fractie vindt het echt onbegrijpelijk dat in dit wetsvoorstel iedere daadkracht uitblijft om wat aan de immigratieproblemen te doen. Dat is een gemiste kans.

Het wetsvoorstel regelt de positie van de referent. Dat is de persoon die een nieuwe vreemdeling naar Nederland haalt. De PVV-fractie wil inderdaad ook dat er beter naar die referent wordt gekeken. Als bijvoorbeeld een referent van een importpartner de boel heeft bedonderd met een schijnrelatie, dan is het toch logisch dat die referent nooit meer een andere importpartner naar Nederland mag halen? Hetzelfde geldt ook voor een referent die zich, om maar wat te noemen, schuldig heeft gemaakt aan eerwraak. Ook die wordt wat de PVV-fractie betreft nooit meer in de gelegenheid gesteld om opnieuw een partner naar Nederland te halen. Als een bedrijf, dat referent is voor bijvoorbeeld een kennismigrant, fraudeert in het kader van toelatingsprocedures, dan heeft ook die referent wat de PVV-fractie betreft zijn recht op het over laten komen van vreemdelingen in de toekomst verspeeld.

Het zou daadkrachtig vreemdelingenbeleid zijn als de wetgever naar de positie van referenten kijkt, maar dergelijke daadkracht blijft bij deze regering helaas uit. Het kabinet geeft in dit kader aan dat referenten die zich schuldig maken aan fraude, schijnrelaties of misdaad niet kunnen worden uitgesloten van de mogelijkheid om opnieuw vreemdelingen naar Nederland te halen. Dat zou verband houden met Europese regels. De PVV-fractie vindt dit onacceptabel. Het is ronduit bizar dat iemand die zich bijvoorbeeld schuldig heeft gemaakt aan het vormgeven van een schijnrelatie of aan eerwraak, gewoon weer nieuwe partners naar Nederland kan laten overkomen.

Misbruik van toelatingsregels moet keihard worden ontmoedigd. Dat is toch wel het minste wat je kunt doen? Ik vraag het kabinet dan ook om hiervoor zorg te dragen. Zorg ervoor dat wangedrag zoals in de voorbeelden die ik zojuist heb genoemd, het enige juiste gevolg krijgt. Dat is, natuurlijk naast een stevige strafrechtelijke aanpak, uitsluiting van de mogelijkheid om ooit nog opnieuw referent te kunnen zijn voor toelating van een vreemdeling in Nederland. Kennelijk staan Europese regels dit in de weg. De PVV-fractie wil dat het kabinet ervoor zorgt dat die belemmeringen worden weggehaald. Deze hele situatie geeft overigens ook weer het gelijk van de PVV aan dat het een slechte zaak is om het onderwerp immigratie uit handen te geven aan Europa. Als wij omwille van Europese regels niet eens meer kunnen bepalen dat frauderende, criminele referenten aangepakt worden, dan is er iets goed mis. Het standpunt van het kabinet is duidelijk: wij zijn als Nederland niet meer baas in eigen huis. Dat moet wel weer zo worden.

In het wetsvoorstel wordt bepaald dat de kosten van uitzetting van vreemdelingen gedeeltelijk op referenten kunnen worden verhaald. De PVV-fractie ziet liever dat de vreemdeling, gekoppeld aan de verkrijging van een verblijfsvergunning, zelf een waarborgsom betaalt, die kan worden aangewend voor een eventueel later noodzakelijke uitzetting. Als het kabinet er dan toch voor kiest om de referent daar financieel voor aan te spreken, waarom doet het dat dan ook niet meteen met betrekking tot de kosten van de eventuele inzet van marechaussee om de vreemdeling het land uit te krijgen? Als ik het goed heb begrepen, wil het kabinet dat de referent alleen het uitreisticket van de vreemdeling betaalt. Op de door de kabinet gekozen manier blijft de rekening dus nog in een aantal gevallen voor een groot deel bij de belastingbetaler liggen. De PVV-fractie wil dat niet. Graag krijg ik hierop een heldere reactie van de staatssecretaris.

De manier waarop het kabinet omgaat met het ouderenbeleid is ons een doorn in het oog. Onder het mom van vereenvoudiging van de regels vindt juist een schaamteloze versoepeling plaats van het gezinsmigratiebeleid. Tot nu toe kan een oudere gezinsmigrant geen verblijfsvergunning krijgen als het merendeel van de kinderen in een ander land woont. De staatssecretaris

maakt dat wel mogelijk met dit wetsvoorstel. Als bijvoorbeeld een Palestijnse vrouw die in Judea of Samaria woont, acht kinderen heeft waarvan er zeven in Jordanië wonen en een in Nederland, dan kan die vrouw ingevolge dit wetsvoorstel gewoon een verblijfsvergunning in Nederland krijgen, terwijl tot nog toe terecht werd gesteld dat Jordanië het meest aangewezen land is om te gaan wonen, omdat daar het grootste deel van de familie is. Dit idee, dit onderdeel van het wetsvoorstel is een heel slechte zaak. Ik verzoek de regering dan ook om de versoepeling van het ouderenbeleid terug te draaien.

Andere voorgestelde zogenaamde vereenvoudigingen van procedures zijn in de ogen van de PVV ook ongewenst. Met het gelijktrekken van de toetsing voor de machtiging tot voorlopig verblijf met de toetsing voor de afgifte van de verblijfsvergunning verdwijnt een cruciaal toetsingsmoment. Dat vindt onze fractie ongewenst. Als namelijk ten tijde van de afgifte van de machtiging tot voorlopig verblijf vermoedens bestaan over de echtheid van een relatie, kan die op dat moment nog niet worden gecheckt met bijvoorbeeld een adrescontrole in Nederland. Dat kan wel voorafgaand aan de afgifte van een verblijfsvergunning als de ingereisde vreemdeling al in Nederland zou moeten samenwonen met de referent, zoals zij van tevoren hadden opgegeven. Als dan namelijk uit adrescontroles blijkt dat van samenwonen en van een echte relatie geen sprake is, dan kan alsnog afgifte van de verblijfsvergunning worden geweigerd. De toetsing onder de huidige regelgeving als de persoon al in Nederland is maar voorafgaand aan de afgifte van de verblijfsvergunning is dus een belangrijk moment. Dat mag niet komen te vervallen. De overweging dat tijdens de verlengingsaanvraag wel weer kan worden getoetst, zoals het weerwoord is in de stukken van de regering, snijdt geen hout, want dat gebeurt vaak te beperkt. Zo is de praktijk. Bovendien is er dan ook al sprake van een jaar rechtmatig verblijf in Nederland, wat krachtens art. 8 EVRM voor de vreemdeling een veel sterkere positie oplevert dan wanneer er vanaf het begin geen sprake zou zijn geweest van rechtmatig verblijf. Daadkrachtige aanpak van misbruik en fraude is daarom veel beter mogelijk voordat een verblijfsvergunning wordt afgegeven. Graag krijg ik een reactie van het kabinet op dit cruciale punt.

De **voorzitter**: Voor ik het woord geef aan de volgende spreker stel ik er prijs op om de heer Jacco Holthuis en zijn gezelschap welkom te heten. De heer Holthuis is ambassadeur van Onbeperkt Nederland. Na drie vrouwelijke voorgangers, maakt hij – dus deze keer een man – zich sterk voor een onbeperkte toegang van mensen met beperkingen/kansen in onze samenleving. Hartelijk welkom.

□

De heer **Anker** (ChristenUnie): Voorzitter. Het nu voorliggende wetsvoorstel, een uitermate uitgebreid voorstel met een groot aantal regelingen eronder, moet primair de gewenste migratie gaan regelen: kennismigranten, arbeidsmigranten en gezinshereniging. Wij vinden het fijn en meer dan rechtvaardig dat mensen in dat verband naar Nederland komen. Er is op zoek gegaan naar een soort nieuwe verdeling van de verantwoordelijkheden tussen overheid, de betreffende vreemdeling en de referent. De referent kan bijvoorbeeld een bedrijf, een kennisinstelling of een kerk zijn. Bij de toelating van het verblijf van vreemdelingen in Nederland krijgt de referent meer verantwoordelijkheden. Dat is goed en daar mag de referent ook op afrekenbaar zijn. Over de uitwerking daarvan heeft de fractie van de ChristenUnie een aantal vragen.

Ik kom allereerst op de gezinsreferent. Het is verstandig dat aanvragen om gezinsmigratie ook in het moderne migratiebeleid voorafgaand aan de beslissing over de toelatingsaanvraag integraal worden beoordeeld en niet in aanmerking komen voor de versnelde procedure. Daarbij hebben ook gezinsreferenten met boetes afdwingbare verplichtingen. Over die verplichtingen heb ik een vraag. De concrete zorgplichten van de referent worden in de uitvoeringsregelingen nader uitgewerkt. Aan gezinsreferenten kan een boete worden opgelegd als zij zich niet houden aan de administratie- of de informatieplicht. Met betrekking tot die administratie worden in de ministeriële regeling nadere regels gesteld. Als ik het goed begrijp, moet dat nog steeds gebeuren. Kan de staatssecretaris aangeven om welke verplichtingen het precies gaat? Welke eisen worden gesteld aan de persoonlijke administratie van een gezinsreferent en op welke wijze worden die eisen aan hem kenbaar gemaakt? Heel concreet: wat is precies de administratievelastendruk die wij op iemand loslaten? Zijn het zaken als jaaropgaven bij een inkomensvereiste die beschikbaar moeten zijn of zijn er nog heel specifieke andere dingen voor nodig? Graag een toelichting.

Voor het onderwerp geestelijk bedienaren heeft mijn fractie meer en bovenmatige belangstelling. Wij hebben hier aandacht voor gevraagd in het AO over de hoofdlijnenbrief, dat inmiddels al een tijd geleden gehouden is. Op zich ziet het er allemaal wel goed uit. Bij de bespreking van de Blauwdruk modern migratiebeleid heb ik aandacht gevraagd voor de specifieke groep religieus bedienaren die leeft van giften of die een gelofte van armoede heeft afgelegd. In de inmiddels verschenen notitie over de herziening van de Wet arbeid vreemdelingen stelt het kabinet voor in de Wav-uitvoeringsregels op te nemen dat voor religieuze organisaties die als referent optreden bij de IND, en die voldoen aan de voorwaarden die gelden voor religieuze of levensbeschouwelijke organisaties die als referent willen optreden, in bijzondere nog nader uit te werken gevallen kan worden afgezien van de WML-toets. Dat is goed nieuws, maar er is nog wel een vraag. In de notitie staat ook dat aan de voorwaarden voor religieuze referenten nog een nadere invulling gegeven moet gaan worden. In de proeftuin voor toelating van vreemdelingen voor religieuze of levensbeschouwelijke doelen, die de IND gaat starten, moet dat gaan gebeuren. Ook de staatssecretaris schrijft daarover in de voortgangsbrief die de Kamer deze heeft ontvangen. Wanneer kunnen wij daar resultaten van verwachten? Wanneer komt er duidelijkheid over de voorwaarden waaronder de vrijstelling voor de WML kan worden verleend?

Dan nog een vraag met betrekking tot de inspanningsverplichting voor de referent van een geestelijk bedienaar. Deze referent moet bevorderen dat die vreemdeling een door het college aangeboden inburgeringsvoorziening aanvaardt en stelt hem in de gelegenheid om die voorziening te volgen. De ChristenUnie staat daar helemaal achter. Als je in Nederland als geestelijk bedienaar wilt werken, moet je je ook inspannen om in te burgeren. Ik vraag de staatssecretaris of zij meer

duidelijkheid kan geven over hoe ver de inspanningsverplichting van de referent gaat. Waarop is de referent afrekenbaar? Gaat het erom dat de referent er niet aan in de weg gaat staan dat een vreemdeling aan zijn inburgeringsverplichtingen gaat voldoen of wordt een actievere rol verwacht, bijvoorbeeld een ontbindende voorwaarde in een contract? Daaromtrent kunnen nadere regels gesteld worden. Is de staatssecretaris dat ook van plan?

Bij de bespreking van de blauwdruk heb ik de staatssecretaris ook vragen gesteld over het fenomeen "braindrain". Vorig jaar stuurde de staatssecretaris de Kamer een brief met de cijfers daarover. Op zichzelf bezien vallen die cijfers mee, mits je alleen naar Nederland kijkt. Maar als elk westers land een vergelijkbaar aantal mensen aan de gezondheidszorg in ontwikkelingslanden onttrekt, telt het toch aardig op. In de brief van de staatssecretaris staat dat er op verzoek van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking een onderzoek liep, of loopt, om een juist beeld te krijgen van de daadwerkelijke situatie rondom braindrain. Zijn de uitkomsten daarvan bekend en leiden die nog tot aanvullende maatregelen? Waar moeten die maatregelen worden genomen? Is het dan logisch om het binnen deze portefeuille te doen of ligt het meer bij Ontwikkelingssamenwerking? Graag een reactie van de staatssecretaris.

Voorzitter. Er blijven nog steeds veel klachten over de soms onoverkomelijke drempels voor Nederlanders die buiten de EU verblijven, tijdelijk naar Nederland willen terugkeren en hun niet-Nederlands gezin willen meenemen. Ik krijg niet echt de vinger achter de precieze aard van die klachten. Soms zijn het regels en soms ligt het aan het personeel op een Nederlandse ambassade in het buitenland. Ik kreeg een mail van een Nederlandse man die al tijden voor een internationaal opererend bedrijf in Thailand werkt en nu tijdelijk een klus in Nederland zou hebben. Zijn vrouw zou een heel traject moeten afleggen om die periode in Nederland te kunnen zijn. Dat werd voor deze man zoveel dat hij er kennelijk vanaf heeft gezien.

Omdat wij met dit wetsvoorstel de economische migratie enigszins proberen te faciliteren, zou het toch in de lijn liggen dat Nederlandse expats goed terecht moeten kunnen in het land van herkomst. Vaak wordt tegengeworpen dat allerlei inburgeringseisen niet voor niets zijn gesteld. Ik begrijp dat heel erg goed. Wij hebben immers zeer serieuze problemen op het gebied van huwelijksmigratie, maar daarover gaat het hier per definitie niet. Het gaat ook niet altijd over duurzame vestiging in Nederland. Ik denk niet dat het verstandig is om nu in het wilde weg te gaan amenderen, maar ik vraag wel of de staatssecretaris wil toezeggen om deze heel specifieke problematiek een keer te onderzoeken. De verhalen zijn divers en talrijk. Zij komen ook van de Stichting Buitenlandse Partner die misschien een heel erg gekleurde mening heeft en een uiteraard bekend belang.

Voorzitter. De hoogte van de leges is een van mijn favoriete onderwerpen. Uit het onderzoek van de RSVZ blijkt dat bij migratie voor studie, wetenschappelijk onderzoek of uitwisseling een verhoging van de leges direct drempels opwerpt. Om die reden is ervoor gekozen de leges voor de toelating van deze groepen migranten niet te verhogen, zo zegt de staatssecretaris in de memorie van toelichting. Hoe verhoudt zich dit tot de in november vorig jaar aangekondigde legesverhoging waarover de VSNU toen de noodklok luidde? Is de staatssecretaris daarvan teruggekomen, of heeft de VSNU het niet goed begrepen?

Met het heffen van leges wordt kostendekkendheid nagestreefd. Dat is een bekend gegeven bij leges, maar dan moeten wij wel weten over welke kosten wij het hebben en dat weten wij niet, nu uit onderzoek blijkt dat het kostprijsmodel van de IND niet meer actueel en representatief is. Er wordt gewerkt aan een nieuw legeshuis. Wanneer kunnen wij dat verwachten? Ik ben mij ervan bewust, voorzitter, dat dit een doorlopend debat is.

De staatssecretaris stelt ook dat forse investeringen nodig zijn om de doelstellingen van het moderne migratiebeleid te realiseren. Daarom kan er wat ons betreft van legesverhoging geen sprake zijn. Hoe verhoudt zich dit tot de afspraak in het coalitieakkoord dat bezien wordt of de hoogte van de leges onnodige belemmeringen oplevert voor kennismigranten, waarna de hoogte van de leges kan worden aangepast?

Houders van een vergunning op basis van een medische beperking en hun gezinsleden hebben geen toegang tot de arbeidsmarkt. Minister Donner heeft aangegeven dat hier een verruiming te verwachten is in het kader van het moderne migratiebeleid. Daarvan is echter nog weinig te zien. Kan de staatssecretaris meer duidelijkheid geven over de wijze waarop deze toezegging zal worden nagekomen?

Voorzitter. Dat was mijn bijdrage met mijn excuses voor wat haperingen, maar mijn luchtwegen zijn dezer dagen wat verstoord.

De **voorzitter**: Ik ben al zo blij dat u er gewoon bent.

□

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Het was interessant om de onderliggende stukken van dit debat te lezen. Waar wij normaal in de Kamer hard horen schreeuwen dat zo veel mogelijk vreemdelingen uit ons land moeten blijven en als zij al hier komen vooral zo snel mogelijk weer uitgezet moeten worden, gaat deze wetswijziging eigenlijk over de vraag hoe wij zo veel mogelijk migranten het land inhalen. Dat noemt de staatssecretaris heel mooi "het selectieve migratiebeleid" en dat is het ook wel. Het gaat om het binnenhalen van migranten met wie wij economisch voordeel kunnen doen. Dat is de VOC-mentaliteit van 2010.

Mijn partij vindt het immoreel om voor eigen gewin een loonwedloop te organiseren waarvan de landen van herkomst de dupe worden. De toestroom bijvoorbeeld van Polen op de arbeidsmarkt heeft al bewezen een ontwrichtende werking te hebben. Ik wijs op het feit dat in Polen kindertehuizen zijn opgericht voor kinderen van ouders die in het buitenland werken. In Nederland is sprake van verdringing op de arbeidsmarkt en worden kleine ondernemingen en zelfstandigen uit de markt geduwd. Ook raken hele buurten ontwricht omdat er te veel mensen in een woning zitten en dit tot overlast leidt. De gevolgen van het selectieve migratiebeleid waarover wij vandaag spreken, moeten wij niet bagatelliseren. Ik kom later nog op dit punt terug bij de voorwaarden die wij aan referenten moeten stellen.

De SP-fractie wil niet de beste mensen uit de arme landen weglokken om ons eigen belang, het economische belang van Nederland, te dienen. Die mensen zijn in

hun eigen land keihard nodig om het land op te bouwen voor een betere toekomst. Volgens de staatssecretaris komt die braindrain, zoals dat zo mooi wordt genoemd, nauwelijks voor. Als dat al voorkomt dan zijn dit "codes of conduct". Dat klinkt natuurlijk allemaal prachtig internationaal, maar ik vraag mij af waarom de staatssecretaris niet gewoon de nullijn hanteert: geen hoogopgeleide mensen laten wegtrekken, als zij in eigen land keihard nodig zijn om daar het land op te bouwen. Ik schrik dan ook als ik berichten lees, zoals ik vorige maand in De Telegraaf las, met de kop: "Jacht op Indiaas ok-personeel." Vindt de staatssecretaris het acceptabel dat er echt wordt geworven om hoogopgeleide mensen uit ontwikkelingslanden weg te lokken en ze te laten dienen als hoogopgeleid personeel in onze eigen ziekenhuizen? In India wordt bijvoorbeeld een ware strooptocht georganiseerd op zoek naar operatiepersoneel en anesthesisten, om die weg te kapen voor onze ziekenhuizen. Dat is moreel eigenlijk niet acceptabel. Waarom faciliteert deze staatssecretaris dat soort strooptochten door verblijfsvergunningen af te geven?

In het wetsvoorstel voor een modern migratiebeleid is een grotere rol weggelegd voor referenten, die wordt gekoppeld aan een strengere controle achteraf. Alles valt of staat dan ook met het succesvol bestrijden van fraude. Met de invoering van plichten zoals de informatieplicht, de administratieplicht en de zorgplicht, komt er een enorme informatiestroom op gang. Dat is informatie over de referenten en de mensen die door deze referenten naar Nederland worden gehaald. De rol van de IND wordt dan ook belangrijker dan ooit. Zal de IND in staat zijn om al die informatie goed te rubriceren? Daarvoor heeft de staatssecretaris een systeem opgericht. Dat systeem heet INDIGO, het administratieve systeem van de IND. Gezien de ervaring uit het verleden, met achterstanden en verwerkingstijden bij de IND, vraag ik mij af of dit systeem tijdig zal werken. Met "tijdig" bedoel ik het moment waarop het nieuwe integratiebeleid ingaat. Zal dit systeem, INDIGO, dan goed werken met de nieuwe en belangrijkere rol voor referenten?

De Kamer heeft in februari vorig jaar een Ex Ante Uitvoeringstoets mogen ontvangen. Daarin staat dat het niet verantwoord is om het moderne migratiebeleid in te voeren als de functionaliteit van INDIGO nog niet beschikbaar is. De functionaliteit is natuurlijk beschikbaar, maar het gaat erom of dit systeem functioneert. Daarom vraag ik de staatssecretaris hoe het er nu voor staat. Loopt het project op schema? Wanneer functioneert het volledig, is het operationeel? Wat kost dat eigenlijk? De Kamer heeft daarover gisteren nog een brief mogen ontvangen en die is daarover eigenlijk onvoldoende duidelijk. In die brief staat niks over de kosten. Daarin staat dat het referentenadministratiesysteem naar verwachting kan worden gevuld.

Ik maak mij zorgen om het volgende. Ik heb namelijk de indruk dat de staatssecretaris eerst het nieuwe migratiebeleid in werking wil laten treden en dat vervolgens langzamerhand het nieuwe administratiesysteem in werking zal treden. Dan volgt INDIGO dus omdat het nog niet volledig functioneel is, terwijl het migratiebeleid wel wordt ingevoerd. Daarna volgt nog eens nadere regelgeving, namelijk de bijbehorende handhavingsmaatregelen. Ik heb de indruk dat het allemaal een beetje in de verkeerde volgorde gaat. Je zorgt eerst dat je een systeem hebt dat al de informatie kan verwerken die je van referenten krijgt aangevoerd, zodat je het kunt controleren en fraude kunt tegengaan. Wij willen volgens mij namelijk van links tot rechts voorkomen dat er wordt gefraudeerd. Eerst dus een functionerend systeem en handhavingsmaatregelen en dan pas het beleid laten ingaan. Is de staatssecretaris het met mij eens dat dit de juiste volgorde is en, zo ja, wil zij die hanteren?

Ik begrijp verder niet dat in dit wetsvoorstel het uitgangspunt is opgenomen dat de zorgplichten van de referenten, zorg, verzekering en huisvesting – dat is niet voldoende, maar dat zijn de zorgplichten – overgelaten moeten worden aan zelfregulering met gedragscodes. Dat snap ik echt niet. Als wij referenten meer verantwoordelijkheid geven, dan moeten wij daar ook meer plichten en meer strengere controles tegenoverstellen. De SP-fractie vindt dan ook dat de zorgplichten die voor de referenten zouden moeten gelden, gewoon moeten worden vastgelegd, strikt moeten worden gecontroleerd en moeten worden gehandhaafd. Dan is zelfregulering niet het meest voor de hand liggende middel. Ik heb het over een aantal kwetsbare groepen, bijvoorbeeld au pairs en uitwisselingsjongeren. Wij hebben het daar al vaker over gehad. Er zijn veel misstanden, er is vaak sprake van verkapte arbeidsmigratie. Juist voor deze groepen is het van belang om over te gaan tot duidelijk vastgelegde zorgplichten en die niet over te laten aan de zelfregulering van deze markt, waar toch veel rotte appels in zitten. Wij moeten ervoor zorgen dat de rotte appels uit de mand worden gegooid. Dat doe je door deze zorgplichten goed vast te leggen. Ik vraag de staatssecretaris of zij bereid is om dat alsnog te doen.

Dit wetsvoorstel zal het mogelijk maken dat Nederlanders in het buitenland als referent kunnen optreden. Dat vind ik een goed idee, ik ondersteun dit gedeelte van het voorstel dan ook. Vorige week werd ik echter geconfronteerd met een zaak, die ik graag met de Kamer en de staatssecretaris wil delen. Een Nederlander die voor een Nederlands bedrijf in Breda werkt, is nogal vaak in het buitenland omdat hij stuurman is. Dat gebeurt. Deze man komt in het buitenland een heel fijne vrouw tegen en trouwt met haar. Vervolgens krijgt hij geen toestemming om met zijn vrouw in Nederland te komen wonen omdat er geen sprake zou zijn van duurzaam verblijf. Ja, de man is stuurman, hij is vaak op zee, maar hij woont wel hier. Ik heb de IND daarop gewezen, dat is gelukkig recht getrokken. Ik ben de IND er dankbaar voor dat dit zo snel is gebeurd en ik ben blij voor dit pas getrouwde koppel. Ik krijg inmiddels echter wel meldingen binnen van meer mensen die in precies dezelfde situatie hebben gezeten. Dan vraag ik me af of wij goed bezig zijn.

Natuurlijk moeten wij fraude tegengaan, natuurlijk moeten wij voorkomen, zoals de heer Fritsma zei, dat mensen Nederland binnenkomen via schijnhuwelijken, maar over deze mensen gaan wij toch niet lastig doen! Is er eigenlijk een richtlijn die voorschrijft hoe je om moet gaan met mensen in deze situatie? Ik ga puur af op de mensen die zich bij mij melden, maar klopt het dat dit geen incident is, maar dat dit structureel plaatsvindt? Kan de staatssecretaris kijken om welke mensen het gaat en of het voor die mensen, net als voor deze mijnheer, laten wij hem "mijnheer de stuurman" noemen, ook geregeld kan worden dat zij het recht op een gezinsleven in Nederland mogen uitoefenen? Ik vraag de staatssecretaris of de IND een instructie heeft over de vraag hoe de dienst om moet gaan met dit soort gelijke gevallen. Als deze instructie er niet is, wil de staatssecretaris er dan voor zorgen dat deze er spoedig komt?

Van Velzen

De definitie van gezinsleden wordt in het moderne migratiebeleid niet gewijzigd. Dat betekent dat meerderjarige kinderen en ouders geen toegang kunnen krijgen via de versnelde procedure, ook niet als zij aantoonbaar duurzaam tot hetzelfde gezin behoren. Dat begrijp ik eigenlijk niet. Of een kind nu 17 of 19 is, in principe geldt hetzelfde idee van een gezinsrelatie. Waarom houdt de staatssecretaris hier zo halsstarrig aan vast? Graag krijg ik hierop een reactie.

Fraude en misbruik moeten worden bestreden en de naleving van de zorgplicht van referenten moet strikt worden gehandhaafd. Naar de mening van de SP-fractie moet niet worden geaarzeld om de referentstatus van iemand die fraude pleegt, in te trekken. In de schriftelijke ronde hebben wij nadrukkelijk aandacht gevraagd voor praktijken waarbij dezelfde personen of organisaties onder steeds wisselende namen hun frauduleuze praktijken voortzetten. Iedereen zal zich hier iets bij voor kunnen stellen: een wirwar van vennootschappen, steeds nieuwe uitzendbureautjes of het gebruik van stromannen. De staatssecretaris meldde in de schriftelijke beantwoording dat de IND twijfelachtige aanvragen nauwgezet zal beoordelen. Ik twijfel niet aan de goede bedoelingen van de IND in dezen, maar ik zet er wel mijn vraagtekens bij of de capaciteit van de IND toereikend zal zijn als die nieuwe informatiestroom op gang komt. Worden dergelijke signalen straks ook verwerkt in het nieuwe systeem, INDIGO? Of blijft het handmatig werk met steekproeven? Ik vraag de staatssecretaris of zij mij op dit punt gerust kan stellen.

Tot mijn grote teleurstelling wordt de vraag of er passende woonruimte voorhanden is, niet betrokken bij de erkenning van werkgevers als referent. Een simpel "ja" op de vraag of er woonruimte beschikbaar is voor degene die het land in wordt gehaald, is voldoende. Naar de mening van de SP-fractie moet getoetst worden of het ook passende woonruimte is, om te voorkomen dat buitenlandse werknemers terechtkomen in tenten of schuren of opeengepakt worden in veel te kleine woningen. Dat zijn natuurlijk geen theoretische situaties, dat is helaas aan de orde van de dag. Dit soort mensonterende toestanden moeten wij voorkomen door adequate huisvesting op te nemen als onderdeel van de zorgplicht van werkgevers. Graag krijg ik alsnog een toezegging van de staatssecretaris op dit punt, anders overweeg ik om hierover een motie in te dienen.

Voorzitter. Ik krijg vaak te horen dat de wachttijd voor de verplichte inschrijving bij de Gemeentelijke Basisadministratie tot problemen leidt. Als mensen niet ingeschreven zijn, kunnen ze echter geen sofinummer krijgen of een ziektekostenverzekering afsluiten. Een oplossing daarvoor zou zijn dat mensen rechtstreeks worden ingeschreven op basis van de gegevens van de IND. Mijn fractie zou die oplossing zeer welkom zijn, omdat het onnodige wachttijden voorkomt en mensen daardoor een snelle start in Nederland kunnen maken. Wanneer krijgen wij hierover meer te horen? Wat mij betreft kan het niet snel genoeg worden ingevoerd.

Tot slot sluit ik mij aan bij een opmerking van collega Anker over de leges. De staatssecretaris volhardt in haar uitgangspunt dat de hoogte van de leges gerelateerd moet zijn aan de daadwerkelijk gemaakte kosten. Het blijft echter altijd een schijnberekening, want de uitkomst is natuurlijk afhankelijk van wat je allemaal onder daadwerkelijke kosten laat vallen. Is dat ook het koffiezetapparaat op de gang? Het kopieerapparaat? Wat zijn de daadwerkelijke kosten?

De staatssecretaris wijkt alleen af van haar uitgangspunt voor de legeskosten als het de economische essentiële migratie belemmert. Dat is echter geen antwoord op de vraag hoe efficiëntere bedrijfsvoering tot hogere kosten kan leiden. De SP-fractie wijst verdere verhoging van de legeskosten af. Ik zal hierover met alle plezier een motie indienen. Als dat nodig is, reken ik op de steun van de fractie van de ChristenUnie.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Sterk. Voordat ik haar het woord geef, een korte procedurele opmerking.

Het debat gaat heel vlot, in ieder geval veel vlotter dan wij hadden verwacht. Ik heb de staatssecretaris daarom gevraagd of zij in staat is om vandaag in eerste termijn te antwoorden. Zij is daartoe bereid en daarom schorsen wij het debat na de eerste termijn. Morgen doen wij dan alleen de tweede termijn. U heeft dan nog tijd genoeg om uw moties op te stellen. Wij zijn morgenavond dan iets eerder klaar en dat is ook niet verkeerd.

De staatssecretaris heeft mij gezegd dat zij aan een wat flinkere schorsing genoeg heeft om haar antwoord in eerste termijn voor te bereiden. Als u daartegen geen bezwaar heeft, wil ik het op deze manier doen.

□

Mevrouw **Sterk** (CDA): Voorzitter. Vandaag behandelen wij een wetsvoorstel waarover wij al heel vaak en heel lang hebben gesproken, zowel mondeling als schriftelijk. Vandaag ronden wij dit debat af en ik kan mijn bijdrage daardoor relatief kort houden. Ik ben overigens blij met het wetsvoorstel, want het is belangrijk dat het met het oog op de concurrentie van andere landen in de komende jaren makkelijker wordt om kennismigranten snel naar Nederland te halen.

De kennismigrantenregeling. De CDA-fractie zou graag zien dat er een opleidingscriterium in de toelatingsprocedure voor kennismigranten wordt opgenomen. Het kabinet heeft namelijk zelf aangegeven dat dit in de ons omringende landen eerder regel dan uitzondering is. In debatten over gezinsmigratie hebben wij overigens al aangeven dat wij het belangrijk vinden dat hierbij een opleidingscriterium wordt gehanteerd. Daarom vinden wij het een gemiste kans dat dit criterium niet in het wetsvoorstel wordt opgenomen.

Het referentenregister en fraude. In het referentenregister moeten op een goede manier aantekeningen worden opgenomen over frauduleuze personen en handelingen. Dat register moet verder goed worden geraadpleegd. Kan de staatssecretaris mij verzekeren dat er zo nodig nader onderzoek wordt verricht naar frauduleuze personen?

De migrantenkerken en geestelijke bedienaren. Ik ben tevreden met de uitwerking van de positie van de referent. Ook ben ik over het algemeen tevreden over de voorstellen voor migrantenkerken en geestelijke bedienaren. Ik wil nog wel een antwoord op de vraag of de inschrijving in het handelsregister voor individuele migrantengemeenten niet voor veel bureaucratische rompslomp gaat zorgen. Deze gemeenten kenmerken zich namelijk vaak door een kleine omvang en wisselende locaties.

Sterk

De consequenties van het intrekken of weigeren van de referentstatus. Het is mij niet duidelijk wat de consequenties zijn van het weigeren of intrekken van de referentstatus. Er wordt gezegd dat een werkgever van wie de referentstatus is ingetrokken geen mvv of verblijfstatus via een versnelde procedure en op basis van eigen verklaringen meer kan krijgen. In bepaalde gevallen – zo schrijft de staatssecretaris – kan de werkgever helemaal geen buitenlands personeel meer aantrekken of tewerkstellen. Kan de staatssecretaris toelichten hoe ik dit moet begrijpen? Wanneer mag een werkgever alleen nog maar via een gewone procedure personeel aantrekken en wanneer is ook dat niet meer mogelijk? Waarop wordt een besluit hierover gebaseerd? En welke criteria zijn hierbij bepalend? Als de referent zijn status is kwijtgeraakt, na hoeveel jaar komt hij dan weer in aanmerking voor de referentstatus?

De zorgplicht, zelfregulering en de gedragscode. Het kabinet concludeert naar mijn mening te snel dat nog niet alle sectoren hetzelfde zelfregulerende vermogen hebben als het hoger onderwijs, waar men al wel werkt met een gedragscode, en dat het daarom geen aansluiting bij een gedragscode vereist. Dat lijkt ons een beetje de wereld op zijn kop. Als het zelfregulerende vermogen in andere sectoren nog niet op orde is, is er dan niet des temeer reden om aansluiting bij een gedragscode als voorwaarde te stellen? Over welke sectoren hebben we het eigenlijk? Hoe zwaar moeten we tillen aan de genoemde forse investeringen en administratieve lasten? Ook wij zijn tegen een papieren code, maar het hele verhaal van de zorgplichten staat of valt met zelfregulerend vermogen. Dat ontbreekt nu juist.

Dan kom ik bij de zorgplicht en de huisvestingseisen. De SP heeft daar ook al iets over gezegd. Hoe verhouden de opmerkingen over de huisvestingseis als zorgplicht zich tot het onderzoek naar het instellen van een zelfstandige huisvestingseis bij gezinsmigratie? Men onderzoekt op dit moment of het mogelijk is om een huisvestingseis op te nemen voor zelfstandige huisvesting. Kan hierbij ook de vraag betrokken worden of dit ook kan gelden voor arbeids- en kennismigranten? Kan dit in ieder geval in het onderzoek meegenomen worden? Wij kennen de misstanden in dit land. Daarom lijkt dit ons een redelijke eis. Wanneer is dat onderzoek afgerond? Kan de staatssecretaris dit aangeven?

Wij vinden de argumenten om de bestuurlijke boetes niet op te trekken naar het niveau van de boetes zoals vastgelegd in de Wet arbeid vreemdelingen niet overtuigend. Wij blijven van mening dat boeten voor echt foute referenten niet afschrikwekkend genoeg zijn. Daarom willen wij dat de boeten worden aangepast, naar maximaal € 4000 voor personen en € 8000 voor rechtspersonen, temeer ook omdat blijkt dat de kosten van terugkeer en uitzetting moeilijk te verhalen zijn. Het komt maar zelden voor dat deze kosten worden teruggehaald. De kosten die worden teruggehaald, zijn vaak alleen de directe kosten, van bijvoorbeeld vliegtickets of laissez-passers. De indirecte kosten, zoals de kosten van gerechtelijke procedures en de belasting bij de IND en de rechter, kunnen we niet verhalen. Dat is voor ons des temeer een reden te kijken naar de mogelijkheid om bestuurlijke boeten op te trekken naar het niveau van de Wav. Ik heb daarvoor een amendement ingediend.

Dan heb ik een opmerking over de gevolgen voor de student of kennismigrant bij intrekking van de referentstatus. In hoeverre worden vreemdelingen, studenten en werknemers, die zelf te goeder trouw zijn, afdoende beschermd als hun referent zijn erkenning kwijtraakt? Anders kunnen zij buiten hun schuld de dupe worden. Wat moet de student in de driemaandentermijn die hij in zulke gevallen krijgt, precies doen?

In het nieuwe moderne migratiebeleid zal de nieuwe toegangs- en verblijfsprocedure tot gevolg hebben dat de verblijfsvergunning binnen enkele dagen na inreizen bij de IND kan worden afgehaald. Dat lezen wij in de brief van 10 december 2008. Het duurt echter vaak nog even voordat men is ingeschreven in de GBA. Pas als men daar is ingeschreven, krijgt men een BSN. Dan pas wordt men door een zorgverzekeraar geaccepteerd. Het lijkt alsof het voor reguliere gezinsherenigers inmiddels beter is geregeld. Voor gezinsherenigers van erkende asielzoekers ligt het anders. Als de hoofdpersoon in het COA woont, is er eigenlijk geen probleem. Het hele gezin valt dan onder de door het COA uitgevoerde Regeling verstrekkingen asielzoekers en is daarmee dus ook verzekerd tegen ziektekosten. Als de statushouder zich echter al in een gemeentewoning bevindt, wat op zich natuurlijk positief is, kunnen de gezinsleden nog geen verzekering afsluiten omdat zij, hangende de beoordeling van hun asielaanvraag, nog niet zijn ingeschreven in de GBA en nog niet door de zorgverzekeraar worden geaccepteerd. Voor bepaalde categorieën vreemdelingen is er al wel een oplossing. Zij vallen binnen de Regeling verstrekkingen asielzoekers. Voor andere categorieën is er nog geen oplossing. Wij willen dat deze groepen een soortgelijke oplossing krijgen.

We hebben al eerder gesproken over de medische verblijfsvergunning. Vreemdelingen met een medische verblijfsvergunning mogen niet werken. Op zich is dat nog wel te begrijpen. Ook de gezinsleden echter, die doorgaans kerngezond zijn, mogen niet werken. In de Blauwdruk modern migratiebeleid, bijlage 3 staat dat bij voortgezet verblijf om humanitaire redenen, waaronder medische behandeling, in de nieuwe situatie een arbeidsmarktaantekening zal gelden waarin staat dat arbeid vrij is toegestaan. Een tewerkstellingsvergunning is niet vereist. Ons hebben berichten bereikt dat dit niet zou doorgaan. Kan de staatssecretaris dit uitleggen?

Ik heb nog een opmerking over de positie van de vreemdeling. Ook na lezing van de reacties van het kabinet, blijft de CDA-fractie een voorstander van het verlengen van de termijn voor het verkrijgen van een zelfstandige verblijfsvergunning van drie naar vijf jaar. De emancipatoire overwegingen van het kabinet overtuigen ons niet. Immers, het gaat per definitie uit van een ongelijkwaardige relatie tussen partners. Een uitgangspunt in Nederland in relaties is toch dat partners voor elkaar kiezen. Belangrijk daarbij is dat vrouwen sinds enige jaren, mochten zij onder oneigenlijke druk van hun partner leiden, naar een vertrouwensarts kunnen stappen. Het gevolg daarvan kan zijn dat zij uiteindelijk een zelfstandige verblijfsvergunning krijgen. Ten slotte gaat het ook schijnhuwelijken tegen. In ons land kan men na drie jaar een zelfstandige verblijfsvergunning krijgen terwijl dat in een ander land pas na vijf jaar kan, hetgeen in zekere zin een aantrekkende werking heeft. In de meeste Europese landen geldt daarom de termijn van vijf jaar. Mijn fractie ziet geen reden meer om daarin een andere positie te kiezen. Bovendien laat de gezinsherenigingsrichtlijn de termijn van vijf jaar gewoon toe. Ik hoor hierop graag een reactie.

Sterk

Ik maak ten slotte nog een opmerking over voorhang en lage regelgeving. Op enkele plaatsen wordt verwezen naar nadere uitwerking in lagere regelgeving. Het is voor de voortgang van het proces te begrijpen dat het kabinet liever geen voorhangprocedures volgt voor al die regelingen. Mijn fractie wordt echter wel graag bij brief geïnformeerd, onder andere over het boetebeleid in de Vreemdelingencirculaire.

□

De heer **Spekman** (PvdA): Voorzitter. Vandaag spreken wij over het voorstel modern migratiebeleid. Aan dat voorstel is jarenlang gewerkt. Het doel van het voorstel is het makkelijker en sneller maken van procedures van vreemdelingen van wie wij graag zien dat zij naar Nederland komen. Wij steunen dat doel. Het gaat daarbij vooral om buitenlandse studenten en kennismigranten. Anders dan wat hier eerder is gezegd door de SP-fractie vind ik dat die internationale uitwisseling een meerwaarde heeft. Steeds meer Nederlandse studenten kiezen ervoor enige tijd in het buitenland door te brengen. Het streven om dat met minder bureaucratie gepaard te laten gaan door procedures makkelijker en beter controleerbaar te maken, is goed. Nederland is groot, maar de wereld is veel groter.

De bureaucratie wierp hoge barrières op voor universiteiten om buitenlandse studenten hiernaartoe te halen terwijl ik er best trots op ben dat veel buitenlandse studenten graag willen leren in Nederland. Dat is een goed teken voor onze universiteiten maar ook goed voor de internationale uitwisseling. Mijn fractie zet wel een aantal kritische kanttekeningen bij het wetsvoorstel. Ik krijg op die punten graag duidelijkheid en doe eventueel wijzigingsvoorstellen. Het eerste punt betreft de gezinsmigranten. Van alle reguliere vergunningaanvragen betreft het veruit de grootste groep, 55% van het totaal. Het gaat om mensen die in het kader van gezinsvorming om verblijf vragen bij een gezinslid in Nederland. Ook deze groep valt onder het nieuwe wetsvoorstel. Mijn fractie is daar kritisch over, hoewel zij zich daar wel wat bij kan voorstellen. Ook de Raad van State, Vluchtelingenwerk, de Orde van Advocaten en bijna alle adviezen op dit punt zijn niet erg positief. Mijn algemene vraag is dan ook waarom ook bij gezinsherenigers een referent moet worden aangewezen. Er zijn verder grote twijfels bij de juridische haalbaarheid van de verplichting om een referent aan te wijzen. Past dat in het samenspel met de Europese richtlijnen?

Het tweede punt is of dezelfde plichten kunnen worden opgelegd als een organisatie, een universiteit of een bedrijf. Is dat niet te veel gevraagd? Welke vereenvoudiging in de procedure vindt er nu eigenlijk plaats in relatie tot deze gezinsvorming? Ik hoor graag een uitgebreidere argumentatie van de staatssecretaris op deze punten.

Ik kom te spreken over het derde punt, de zorgplichten. De referenten moeten administraties bijhouden en informatie verstrekken, maar zij hebben daarnaast ook zorgplichten. Kan de staatssecretaris aangeven waar deze uit bestaan? De PvdA-fractie vindt het onbevredigend dat deze in de lagere regelgeving worden neergelegd in plaats van de wet. De zorgplichten zijn toch een van de basiselementen van het wetsvoorstel. De Raad van State is alweer kritisch op dit punt. De inburgering van gezinsmigranten vormt daarin een wat rare uitzondering. De PvdA-fractie vindt het belangrijk dat in de wet wordt vastgelegd dat die zorgplicht bestaat. In zijn brief van 17 december geeft de minister voor WWI aan dat dit in de wet geregeld wordt. Waarom gebeurt dat niet met dit wetsvoorstel? Komt er een wetsvoorstel daartoe van de minister voor WWI? Verwacht de staatssecretaris dat de zorgplicht verenigbaar is met de gezinsherenigingsrichtlijn?

Het vierde punt betreft de verhoging van de leges. Een aantal collega's heeft hierover reeds gesproken. Mijn fractie vindt dat er te veel beloning staat op een overheid die inefficiënt werkt en de kosten daarvan kan afwentelen op het individu dat een product nodig heeft. Wij hebben dat in Nederland ook gezien met de paspoorten, toen sommige gemeenten de prijzen maar iedere keer verhoogden, steeds meer stukjes van hun organisatie eronder schoven en de prijs van een paspoort maar hoger en hoger werd. Wij hebben sterk de indruk dat daarvan ook hier sprake is. Er komt een onderzoek naar kostendekkendheid. Dat is afgesproken in de Kamer. Net zoals mijn collega's Anker en Van Velzen vind ik echter dat wij verder moeten gaan. Mijn fractie wil graag dat er concrete scenario's worden opgenomen in het onderzoek naar kostendekkendheid, die ervan uitgaan dat de leges lager worden dan nu. Ik zou dan wel eens de consequenties willen zien voor de handhaving en de kostendekkendheid van het andere systeem. Dat is dus net de omgekeerde weg; ik overweeg om hierover in tweede instantie een motie in te dienen.

Inzake een vijfde punt, de periode waarin er geen zorgverzekering is, sluit ik mij aan bij de bijdrage van collega Sterk. Wij zouden daar wat aan moeten doen.

Ook wat een zesde punt, het werken, betreft kan ik mij kortheidshalve aansluiten bij eerdere sprekers. Heel veel mensen die hier zijn, willen dolgraag werken, maar wij maken het hen soms onmogelijk om te werken. Als iemand bijvoorbeeld een medische behandeling ondergaat, mogen zijn gezinsleden ook niet werken. Dat is natuurlijk krom, want wij willen graag dat iedereen werkt en dat iedereen de kans krijgt om een bestaan op te bouwen, maar tegelijkertijd houden wij mensen afhankelijk van de overheid. Dat is de wereld op zijn kop. Ik sluit mij dus aan bij wat eerder hierover is gezegd. Gezinsleden die niets mankeren, worden op dit moment langdurig afhankelijk gemaakt van de bijstand. Ze kunnen zelfs geen stage lopen. Minister Donner heeft in een eerder algemeen overleg over de aanpassing van de Wet arbeid vreemdelingen toegezegd dat in het kader van een modern migratiebeleid een verruiming op dit punt zou plaatsvinden. Waarom is dat nog niet gebeurd?

Een zevende punt is dat het belangrijk is dat de referenten in dit wetsvoorstel een sterke positie krijgen en hun plichten nakomen. De toegang wordt soepeler en de controle achteraf scherper. Dat steunen wij. Ik sluit me wel aan bij het punt van de boete: leidt die nu echt tot het goede gedrag? Ik maak dan, anders dan mevrouw Sterk, het onderscheid tussen het bedrijfsleven en de universiteiten enerzijds en de gezinsreferenten anderzijds. Ik vind dat toch wel een verschil. Ik kan me voorstellen dat bij gezinsreferenten de hoge boete minder belangrijk is en dat het vooral voor bedrijven, waar misschien ook een economisch belang kan zitten om misbruik te maken, belangrijker is dat de boete wordt verhoogd naar het bedrag dat mevrouw Sterk noemde. Ik hoor dus graag een reactie op dat voorstel, maar ook op het door mij gemaakte onderscheid tussen de twee

verschillende posities: de natuurlijke persoon en de rechtspersoon.

Een achtste punt waarover wij ons zorgen maken betreft het toezicht. Verschillende collega's hebben daarover iets gezegd. Dit wetsvoorstel zal vallen of staan bij goed toezicht. Wij willen ruimhartiger zijn, wij willen sneller zijn, wij willen minder bureaucratisch zijn, maar als er veel misbruik zal worden gemaakt en dat niet kan worden ondervangen door een adequate handhaving – wat nog niet eens met de boetes te maken heeft maar met de trefkans – dan zakt het hele wetsvoorstel weg en wordt het vanzelf weer streng, strak en rigide. Wij halen dan de winst niet binnen die we beogen, namelijk dat wij een open land blijven voor mensen van andere komaf. Ik wil dus echt meer vastigheid voelen, ook in dit debat, over hoe de staatssecretaris de handhaving voor haar rekening zal nemen.

Tot slot een negende punt. Volgens het wetsvoorstel kunnen de kosten van uitzetting van de vreemdeling ook op de referent worden verhaald. Het gaat om daadwerkelijk gemaakte kosten voor terugkeer, zoals terugreis, transport en identiteitsbewijzen. Daarmee zijn wij het eens. In de huidige wet zijn bij de garantiestelling gezinsleden van asielstatushouders, arbeidsongeschikten en ouders daarvan uitgezonderd. De PvdA-fractie ziet graag dat die categorieën ook in het nieuwe wetsvoorstel worden uitgezonderd van deze kosten.

□

De heer **De Krom** (VVD): Voorzitter. Om van ons immigratie- en integratiebeleid een succes te maken, moet het roer wel radicaal om. De toestroom van kansarme, laagopgeleide migranten moet stoppen en in plaats daarvan moet de deur open voor hoogopgeleide, kansrijke migranten die hun eigen broek op kunnen houden. Een modern migratiebeleid doet allebei. Met dit wetsvoorstel laat het kabinet zien dat het oog heeft voor de internationale concurrentieslag om talent. Het biedt echter geen enkele oplossing voor het grote probleem waarmee onze samenleving wordt geconfronteerd. Met het generaal pardon en het opnieuw laten oplopen van de immigratie- en asielcijfers heeft het kabinet de klok teruggezet naar de jaren tachtig en negentig. Kortom, dit kabinet zet met dit wetsvoorstel één stap vooruit, maar de rest van het beleid leidt ertoe dat wij twee stappen achteruitgaan.

Bij dit wetsvoorstel is ons opgevallen dat nogal veel in lagere of andere regelgeving wordt uitgewerkt. Voordat er lagere regelgeving voor wordt gemaakt, wil de VVD-fractie in ieder geval dat in de Kamer besproken wordt wie als referent kan optreden, wat de zorgplichten precies zijn en hoe de aanwijzing als referent gaat. Deze onderwerpen worden allemaal geregeld in het Vreemdelingenbesluit en het Vreemdelingenvoorschrift. Ik zou graag zien dat het kabinet die langs de Kamer laat komen. Dit geldt ook voor de nadere regels omtrent beëindiging van het referentschap en de verhaalkosten voor de uitzetting van een referent. In de Vreemdelingencirculaire staan de regelingen voor schorsing of intrekking van de erkenning en in welke gevallen een waarschuwing of boete wordt opgelegd. Ik wil die regelingen zien.

Ik loop een aantal punten langs. In de aangenomen motie-Van de Camp van 10 december 2008 werd de regering gevraagd het gezin van een oudere garant te laten staan voor de gehele periode van het verblijf van de oudere om te voorkomen dat de oudere na drie jaar recht krijgt op bijstand. Het kabinet voert deze motie tot op de dag van vandaag niet uit. Sterker nog, het verruimt de regeling zelfs door te bepalen dat niet de meeste kinderen, maar slechts één kind in Nederland hoeft te wonen om de oudere over te laten komen. Collega De Roon sprak ook al hierover. Mijn fractie vindt het onbegrijpelijk dat de Nederlandse belasting- en premiebetaler daarvoor de rekening krijgt. Als je daarbij bedenkt dat de kosten voor de AOW-inkoop veel te laag zijn, klemt die vraag des temeer. Waarom vindt dit kabinet het gerechtvaardigd dat die kosten op de belasting- en premiebetaler worden afgewenteld? Wij vragen de regering opnieuw met klem van de versoepeling van het ouderenbeleid af te zien.

De VVD-fractie wil ook af van de koppeling tussen verblijfsrecht en recht op sociale zekerheid. In de Vreemdelingenwet is vastgelegd dat de verblijfsvergunning van een vreemdeling kan worden ingetrokken als hij aanspraak maakt op sociale zekerheid. De regering zegt herhaaldelijk, ook in het voortraject naar dit wetsvoorstel, dat dit ook uitgangspunt van beleid is en blijft. De praktijk wijst uit dat dit nooit gebeurt. De wet is een dode letter. Kijkt u maar naar de recente cijfers van Utrecht. Daar wonen 1600 vreemdelingen met een bijstandsuitkering. In geen enkel geval is een verblijfsvergunning ingetrokken. Wij willen daarom het recht op bijstand in de eerste tien jaar verblijf helemaal schrappen. De regel is: als je je baan verliest, ga je terug naar waar je vandaan komt. Als dat niet kan vanwege het recht op een gezinsleven, krijg je in ieder geval geen bijstand. Waar blijven de voorstellen van het kabinet ter uitvoering van de aangenomen motie-Van de Camp/Kamp waarin om aanscherping van het recht op sociale zekerheid wordt gevraagd?

De VVD-fractie wil dat het kabinet "loketshoppen" onmogelijk maakt. Men mag dus niet eerst asiel aanvragen en, als dat mislukt, het ook nog eens via een aanvraag regulier proberen. Afwijzing van de asielaanvraag moet leiden tot terugkeer en niets anders.

In het verleden is ook al gesproken over de buitenlandse imams. Er zijn inmiddels imamopleidingen in Nederland, namelijk in Amsterdam, Utrecht en Leiden. Zij kunnen in de binnenlandse vraag voorzien. Wij willen dus dat de deur voor buitenlandse imams dichtgaat. Op zijn minst willen wij dat de motie-Jacobi van 10 december 2008 wordt uitgevoerd. Daarin werd gevraagd om een arbeidsmarkttoets bij tewerkstellingsvergunningen voor buitenlandse imams. Die motie is, voor zover ik kan nagaan, nog niet uitgevoerd. Waarom niet?

Er zijn referenten die een huwelijkspartner hebben mishandeld, die zich schuldig maken aan huiselijk geweld of die een schijnhuwelijk hebben gesloten. Heb ik het goed begrepen dat die referenten niet kunnen worden uitgesloten en dus net zo gemakkelijk opnieuw een partner uit het buitenland kunnen halen na het plegen van dit soort misdrijven? Ik ben het eens met collega De Roon. Het kan toch niet waar zijn dat je niets in de weg staat om opnieuw een partner uit het buitenland te halen als je je vrouw mishandelt en je huiselijk geweld pleegt? Dat kan ik niet geloven. Kan de regering uitleggen dat de gezinsherenigingsrichtlijn ooit bedoeld is ter bescherming van dit soort criminelen? Ik kan het in ieder geval niet.

De Krom

De Raad van State merkt terecht op dat dit wetsvoorstel neerkomt op een ingrijpende wijziging van beleid, namelijk van integrale toetsing en controle vooraf naar controle en toetsing achteraf. Dat betekent wel dat die controle en handhaving sluitend moeten zijn. Net zoals de heer Spekman, vindt mijn fractie het bureauonderzoek van de IND, zoals het kabinet dat noemt, volstrekt onvoldoende. Ik weet dat het kabinet ook in de stukken aangeeft dat er maatregelen worden genomen, maar dat kan inderdaad niet beperkt blijven tot bureauonderzoek. Gerichte steekproeven ter plaatse zullen, gelet op de verschuiving van controle/toetsing vooraf naar controle/toetsing achteraf, zelfs meer dan in het huidige systeem nodig zijn.

Ik vraag mij af of de richtlijn studie voldoende aanknopingspunten biedt voor controle en handhaving. Ik hoor verhalen dat er hier en daar Chinese studenten worden aangetroffen aan Nederlandse universiteiten die geen woord Engels spreken. Als je dat soort verhalen hoort, heb je kennelijk eerder te maken met een zogenaamde "wokprofessor" dan met een student die internationale ervaring en kennis aan het opdoen is. Biedt die richtlijn studie dus wel voldoende aanknopingspunten?

Hoe wordt, behalve van papier, gecontroleerd of kennismigranten ook daadwerkelijk over specifieke kennis beschikken of dat aan het inkomensvereiste wordt voldaan? De Raad van State maakt ook enkele kritische opmerkingen over de werkwijze en de lange doorlooptijden van de IND. Ook de capaciteit wordt ingekrompen. Alles bij elkaar genomen, geeft het niet zo veel vertrouwen dat de IND deze taak ook echt aankan. Is het kabinet voornemens om de Kamer periodiek op de hoogte te stellen van de uitvoering, de handhaving en de resultaten daarvan?

Hoe zit het met langdurig EU-ingezetenen? Die kunnen allemaal doormigreren naar Nederland, zelfs als ze werkloos zijn. Hoe voorkomt het kabinet misbruik en hoe voorkomt het dat er weer binnen no time aanspraak wordt gemaakt op het Nederlandse sociale-uitkeringsstelsel?

In het kader van de handhaving stelt het kabinet een nieuwe systematiek voor. Behalve in het geval van ernstige misdrijven, zoals mensensmokkel en -handel of illegale tewerkstelling, wordt de erkenning als referent pas ingetrokken na een voorafgaande waarschuwing, een boete, een verhoogde boete en daarna een eventuele strafrechtelijke vervolging. Kortom, alleen in geval van herhaald wangedrag verliest een referent zijn erkenning. Het is al in het vooroverleg ter sprake gekomen en ik sluit mij aan bij de vraag die het CDA er toen over heeft gesteld: waarom wordt hierover zo eindeloos gejuridiseerd en voorzichtig gehandeld? Waarom zeggen wij niet gewoon: two strikes, you're out? Waarom is er gekozen voor een termijn van vijf en niet voor tien jaar? Ik sluit mij verder aan bij de opmerkingen van collega Sterk over de boete van € 2000. Die lijkt mij te laag en kan in lijn worden gebracht met de boetebedragen uit de Wet arbeid vreemdelingen.

Na beëindiging van de relatie tussen referent en vreemdeling kan de referent tot één jaar aansprakelijk worden gesteld voor in dat jaar gemaakte kosten voor terugkeer van de vreemdeling, maar alleen voor de kosten die de vreemdeling zelf ook zou maken als hij uit eigen beweging zou terugkeren. Ik kan mij bij die redenering wat voorstellen, maar ik heb er toch twee vragen over. Wat nu als de referent zelf aantoonbaar verwijtbaar of nalatig heeft gehandeld? Geldt dan de beperking tot de kosten die de vreemdeling anders zelf zou maken bij terugkeer? Geldt die beperking dan ook? Als er inderdaad sprake is van nalatig of verwijtbaar handelen, kan dat dan niet een reden zijn om ook bijkomende kosten, zoals vreemdelingenbewaring, kosten verbonden aan het uitzetten, maar bijvoorbeeld ook kosten verbonden aan sociale zekerheid, op de referent te verhalen? Dat zou bijvoorbeeld kunnen in het geval van een schijnhuwelijk.

Ik vraag mij af of de termijn van één jaar niet te kort is. Als de relatie tussen een referent en een vreemdeling wordt beëindigd, dan kan het nog drie maanden of nog langer duren totdat een vreemdeling ook inderdaad Nederland verlaat. Daarvoor hebben wij een termijn. Als je daarbij de termijnen optelt die vaak nog zijn gemoeid met bezwaar en beroep, dan vraag ik mij af of je die termijn van een jaar wel haalt. Zou het niet twee jaar moeten zijn?

De legessystematiek die het kabinet in de brief van vorig jaar aan de Kamer heeft voorgelegd, is eigenlijk in tegenspraak met de uitgangspunten van beleid, namelijk een selectief migratiebeleid, zoals het kabinet zelf zegt. De leges voor de kennismigranten, dus juist die groep die wij zo graag naar Nederland halen, worden het meest verhoogd. De rest veel minder, niet, of zelfs verlaagd, als het bijvoorbeeld gaat om Turken. Het laatste vloeit voort uit het Associatieverdrag en het aanvullend protocol. Dat begrijp ik allemaal wel, maar de verhogingssystematiek is natuurlijk flagrant in strijd met het gegeven dat wij bepaalde mensen hier graag willen hebben en andere mensen hier juist niet willen hebben. Ik vraag de regering daarop te reageren. Overigens zie ik dat de legesverlaging, voor zover het gaat om Turken, leidt tot 4 mln. derving aan leges per jaar. Ik heb daar ongelofelijk veel moeite mee. Kan de staatssecretaris dit uitleggen?

De financiëlegarantstellingsregeling wordt afgeschaft omdat die in de praktijk niet werkt. Ik wil graag van de regering weten waarom die niet werkt. De staatssecretaris gooit de financiëlegarantstellingsregeling nu het raam uit, maar ik vraag mij af of de regeling niet kan worden verbeterd. Ik hoor daar graag een toelichting op.

Ten slotte nog twee vragen. Klopt het dat het mvv-vereiste niet meer wordt gesteld voor minderjarigen die hier drie jaar hebben verbleven? Ik vraag de staatssecretaris waar dit geregeld is of wordt. Een dergelijke regeling lijkt mij een uitnodiging voor illegaal verblijf.

Klopt het ook dat de termijn voor verlenging van de verblijfsvergunning wordt verlengd van zes maanden naar twee jaar? Waar wordt dat precies geregeld? Dat heb ik niet kunnen terugvinden, althans niet in de stukken die bij de wet zitten, maar misschien heb ik iets gemist. Als het klopt, waarom wordt het dan op die manier gedaan? Naar mijn mening verliezen wij daarmee belangrijke controlemomenten en dat lijkt mij niet gewenst.

De **voorzitter**: Wij zijn gekomen aan het eind van de eerste termijn van de Kamer. De staatssecretaris denkt een halfuur nodig te hebben voor het voorbereiden van haar antwoord.

De vergadering wordt van 15.30 uur tot 16.00 uur geschorst.

□

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. Er zijn wetsbehandelingen waar je lang naar uitkijkt, ook in de hoop dat de Kamer het wetsvoorstel zal ervaren en bespreken in samenhang met de relevantie van dat wetsvoorstel voor het migratiebeleid en voor de vraag hoe je met het instrument migratiebeleid het type Nederland vorm kunt geven dat wij willen zijn, de stip aan de horizon. Dat zegt iets over waar dit voorstel van de Wet modern migratiebeleid wel over gaat, maar het zegt vooral iets over waar het niet over gaat.

Dit wetsvoorstel heeft een titel die volgens mij ook wel uitnodigt om alles wat met migratie en migratiebeleid te maken heeft, te bespreken. Dat heeft een aantal woordvoerders ook gedaan. Zij hebben daarbij bijvoorbeeld hun teleurstelling uitgesproken over het feit dat dit wetsvoorstel op een aantal onderdelen in hun ogen niets regelt. Kijk naar huwelijksmigratie. Kijk naar wat er is gezegd over ouderenbeleid. Ik wijs erop dat dit wetsvoorstel bovenop een groot aantal wetten en beleidsbrieven komt die de Kamer de afgelopen jaren hebben bereikt en waar we uitvoerig over van gedachten hebben gewisseld. Ik noem de verbeteringen op het terrein van asiel, snellere en effectievere procedures, zorgvuldige bescherming zonder dat we ons kwetsbaar maken voor fraude en misbruik in de procedures. Daar heeft dit kabinet op ingezet en daar hebben we een wet op aangenomen. Dat is onlangs ook in de Eerste Kamer geagendeerd en ik hoop dat het snel, medio 2010, in werking zal treden. We hebben die wet hard nodig als het gaat om alles wat met asiel te maken heeft.

We hebben verder ook alles wat we hebben voorgesteld aan aanscherpingen, verbeteringen en effectiever handhaven op het terrein van huwelijksmigratie uitgebreid met de Kamer besproken in een debat. Dat deden we samen met de minister voor Wonen, Wijken en Integratie, omdat het kabinet zich ervan bewust is dat huwelijksmigratie ook de spankracht van de samenleving op de proef kan stellen. Om die reden hebben wij, wederom om de goeden van de kwaden te scheiden, ingezet op een strakke handhaving bij de bestrijding van alles wat fraude en misbruik is. Alleen zo kunnen wij ruim baan houden voor mensen en dat beleid ook volhouden, in het kader van respect voor het gezinsleven, wat Nederland altijd heeft gehad en altijd zal hebben, één van de mensenrechten die ook in het EVRM geregeld zijn. Daarom hebben wij ingezet op de bestrijding van fraude en misbruik.

Ook in dat verband hebben wij met de Kamer gesproken over de vraag of je iemand die vraagt om toelating van een partner uit een ander land, terwijl die aanvrager zich in Nederland niet heeft gedragen, zich heeft misdragen, zich schuldig heeft gemaakt aan bijvoorbeeld misdrijven, eerwraak, huiselijk geweld, of je zo iemand maar altijd in staat moet stellen om weer iemand uit het buitenland te halen die wederom in die kwetsbare positie wordt gebracht. Ik heb gezegd dat ik dat niet wenselijk vind. Het staat zwart op wit in de brief over huwelijksmigratie die de Kamer heeft gekregen. Tegelijkertijd zien we een Europese richtlijn die het ons onmogelijk maakt om eisen te stellen aan de referent, zelfs niet als hij zich strafbaar heeft gemaakt aan meerdere feiten. Ik vind het vanuit het oogpunt van emancipatie wenselijk dat we het wel kunnen tegenwerpen als iemand wederom om toelating van een partner vraagt. Soms gaat het om de zoveelste partner.

De heer De Roon doet alsof die Europese regelgeving ons overkomt en alsof wij overvallen worden door wat van Europa wel of niet mag. Ik wijs er echter op dat het vorige kabinet met volle verstand zijn handtekening heeft gezet onder de gezinsherenigingsrichtlijn die Europa heeft gemaakt. Wij zijn akkoord gegaan met de voorwaarden in de gezinsherenigingsrichtlijn. Wij zijn medeverantwoordelijk voor het beleid dat in Europa wordt gemaakt. Dat overkomt ons niet, we maken het zelf, met al die andere landen die er ook een bijdrage aan leveren. Als het ons niet bevalt, konden we onder het regime van vóór Lissabon zeggen: wij doen niet mee. Dan was het nooit doorgegaan. Deze richtlijn is er nu echter, en dat zijn de criteria. Omdat ik mij daar niet bij wil neerleggen, heb ik reeds in Europa voorgesteld dat er bij de evaluatie van de gezinsherenigingsrichtlijn nog eens wordt gekeken of we geen eisen aan de referent kunnen stellen, aan degene die iemand laat overkomen, en of wij iemand kunnen uitsluiten van gezinshereniging met nog een partner uit het buitenland als er sprake is van bijvoorbeeld veroordeling voor eerwraak en huiselijk geweld. Op die route zal ik blijven inzetten in Brussel. Onlangs heb ik dat nog gedaan in de eerste vergadering onder het Spaans voorzitterschap; toen heb ik dit voornemen met mijn Europese collega's gedeeld.

Een aantal leden van uw Kamer heeft aandacht gevraagd voor de aspecten van asiel. Al die aspecten hebben wij uitgebreid besproken. Dit geldt ook voor huwelijksmigratie en alles wat te maken heeft met bestrijding van fraude en misbruik. Over de gehele linie hebben wij asiel, regulier, ook besproken. Bovendien wijs ik hier nogmaals op de bestrijding van illegaal verblijf. Hierover zijn dus vele en lange debatten in de Kamer gevoerd. Het feit dat daaraan in dit wetsvoorstel niet wordt gerefereerd of dat hierin niet wordt geregeld wat u graag geregeld had willen zien in de andere debatten, doet daar niets aan af. Dit wilde ik bij wijze van inleiding gezegd hebben, opdat de Kamer zich er goed van bewust is dat wij heel veel hebben gedaan op juist de punten waarvoor de Kamerleden aandacht vragen.

De heer De Krom was er het meest uitgesproken over dat wordt herkend dat dit wetsvoorstel een belangrijke bijdrage levert aan een selectievere manier van omgaan met migratie, uitdrukkelijk ook in het belang van Nederland. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen migranten die wij graag naar Nederland zien komen (die willen wij stimuleren en faciliteren) en mensen die onder het restrictieve beleid vallen. Welke migranten zien wij graag naar Nederland komen? Dat zijn de mensen bij wie wij uitdrukkelijk zien dat zij een bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling van Nederland, alsook de wetenschappelijk en culturele ontwikkeling. Wij vinden dat onze toelatingsprocedures die mensen niet onnodig in de weg moeten zitten.

Wij hadden toelatingsregels die voor eenieder gelijk golden. Of je nu de kennismigrant was die bij Shell als expat kwam werken of dat je gezinsmigrant was die in het kader van de gezinshereniging naar Nederland wilde komen, de procedures waren gelijk. Dit gold ook voor de duur en de kosten. Wij hebben daarover gezegd: je moet daar onderscheid in maken; wij willen de mensen die wij hier graag willen hebben, faciliteren en het aantrekkelijker voor hen maken om voor Nederland te kiezen. En daarover gaat dit wetsvoorstel vooral. Ik denk aan

arbeidsmigranten met hoogwaardige kennis waarvan Nederland afhankelijk is, als het gaat om de toekomstige economische ontwikkeling. Natuurlijk zetten wij in op hoger onderwijs en onderwijs en natuurlijk moet het vooral home grown zijn. De realiteit in de wereld is echter ook dat wij het met alleen in Nederland opgeleide kennis niet gaan redden. Als je kijkt hoe hard de wereldconcurrentie is, denk ik dat wij inderdaad een slim en modern migratiebeleid nodig hebben om deze mensen wat vaker voor Nederland te doen kiezen. Dit geldt zeker als het gaat om een land met een niet-gangbare taal als het Nederlands. Dat betekent dat je in die concurrentiestrijd nog slimmer moet zijn. Dat is zeker het geval bij arbeidsmigranten. Ik heb het in dit verband over hoogwaardige kennis en hoog opgeleide mensen.

Voor studenten is dat idem dito. Ik zie dat het aantal buitenlandse studenten dat naar Nederland komt, stijgt. Dit is dan ook een welkome ontwikkeling. Wij willen ook graag dat mensen die zijn afgestudeerd aan de topuniversiteiten ter wereld, naar Nederland komen. Zij krijgen dan, zoals in dit voorstel staat, een jaar de tijd om een baan te zoeken. Als zij een baan vinden, kunnen zij hier blijven. Er zijn vele voorbeelden van de wijze waarop het toelatingsbeleid aan de ene kant uitnodigend wordt en aan de andere kant restrictief blijft voor de groepen waarvoor dat nodig is.

Nog een van de redenen is vooral om voor bedrijven die met enige regelmaat gebruik maken van kennismigranten en die voor hun ontwikkeling en activiteiten dus afhankelijk zijn van arbeidsmigranten, de administratieve lasten zo beperkt mogelijk te maken. Wij doen dat bijvoorbeeld door de invoering van een eenmalige gegevensuitwisseling. Wij blijven bedrijven dus niet belasten met de voorwaarde om steeds maar weer informatie aan te dragen, zeker niet als die informatie bij ons of bij andere overheidsdiensten al beschikbaar is.

Wij geven dit ook vorm door de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning te verlengen. Als je hier bijvoorbeeld voor een studie van twee jaar kwam, was het nodig dat je de vergunning na een jaar verlengde. Nu zeggen wij: je krijgt een verblijfsvergunning voor de duur van twee jaar voor een studie van twee jaar. Langs deze wegen willen wij de administratieve lasten terugdringen voor bedrijven, universiteiten, hogescholen, dus de gebruikers van het moderne migratiebeleid. Het doel is om het aantal procedures voor wijzigingen van verblijfsvergunningen binnen dezelfde kolom, als van de ene studie op de andere wordt overgestapt, terug te dringen. Dat is in mijn ogen ook een grote verbetering.

Een andere forse verbetering ten opzichte van wat wij nu doen, is dat de referent een sterke rol krijgt in de toelatingsprocedures, maar vooral ook dat deze bij wet meer verantwoordelijkheden en verplichtingen krijgt. Dat is echt nieuw. Dat kan niet worden gedaan zonder dat het toezicht daarop effectief wordt gemaakt en de handhaving zichtbaar wordt geregeld. Wij hebben op dit moment natuurlijk toezicht op de toelating van vreemdelingen en op de procedures, maar met het geautomatiseerde systeem dat wij nu voorstellen kunnen wij rekening houden met alle signalen die een aanwijzing kunnen zijn om even te moeten opletten. Dat kan preventief, dus voordat de vergunning wordt afgegeven in de landen van herkomst tot en met het moment van de gesprekken met de IND'ers. Voor de toelating, tijdens de procedure en achteraf kunnen wij dus meer. Het INDIGO-systeem waarnaar werd verwezen zal de gebruikers, dus met name ook de IND-medewerkers, in staat stellen om via de indeling in dat systeem veel meer met risicoprofielen te werken. Hierbij zullen wij dus niet achterover leunen en zeggen: het zal wel zo zijn. Elke keer als er een vlaggetje opsteekt in dat systeem, omdat wij denken dat er reden is om iets te vermoeden, zal er actie op volgen.

Ik heb de Kamer een brief gestuurd over het INDIGO-systeem. Mevrouw Van Velzen verwees ernaar. Dat ligt op schema. Ik ben het met haar eens dat wij dat systeem keihard nodig hebben om dit wetsvoorstel ten volle uit te voeren. Wij liggen op schema. De wet zal op 1 januari 2011 in werking treden als de behandeling in de Tweede Kamer en de Eerste Kamer succesvol afgerond wordt. Tot die tijd liggen wij met de invoering van INDIGO op schema. Ik heb nu geen aanwijzingen om te denken dat de handhaving middels INDIGO gevaar loopt of van risico's is voorzien. Als er tegenslagen zijn, zal ik de Kamer daarvan natuurlijk tijdig op de hoogte stellen.

De heer **Spekman** (PvdA): Voorzitter. Ik heb hierover toch een vraag, want ook de Raad van State maakt zich zorgen over de handhaving. Die gaf aan dat de staatssecretaris heeft gesteld dat het toezicht vooral achter het bureau plaatsvindt. Welke handhavingsinstrumenten zijn er naast INDIGO? Als het vlaggetje niet omhoog komt, wil dat namelijk niet zeggen dat er niet gefraudeerd wordt. Dat is de zorg van de Raad van State. Die delen wij.

Staatssecretaris **Albayrak**: Op die specifieke vraag kom ik zo nog te spreken. Ik had misschien bij voorbaat moeten zeggen dat ik in mijn beantwoording naast een aantal algemene opmerkingen die ik over het wetsvoorstel zal maken, vooral de volgorde van de sprekers zal volgen. Ik kom zo dus nog terug op deze vraag.

Kortom, het wetsvoorstel dat voorligt, is echt een basis voor een evenwichtiger en een nieuw – het woord is "modern", maar daarachter gaat heel veel schuil – toelatingsbeleid, vooral wat betreft het reguliere deel van het migratiebeleid. Naast de uitgebreide memorie van toelichting zijn er vele adviezen uitgebracht over het wetsvoorstel die ik naar de Kamer heb gezonden. Daarin is te lezen dat er erg veel draagvlak is voor de richting van dit wetsvoorstel, voor de gedachte van een selectief migratiebeleid. Wij zijn ook al ingegaan op een groot aantal vragen die de Kamer heeft gesteld in het verslag.

Het is belangrijk dat er een behoorlijk omvangrijk ontwerpbesluit ter uitvoering van het wetsvoorstel inmiddels is meegezonden. Daaraan wordt nog hard gewerkt. De wijziging van het Voorschrift Vreemdelingen 2000, waarop de ontwerpregeling vooral is gericht, wordt ter consultatie voorgelegd aan alle betrokken partijen. Een gedetailleerde uitwerking van de verplichtingen voor referenten geschiedt dus vooral in nauw overleg met de bedrijven en de instellingen die dit aangaat. Nogmaals, dit gebeurt ook om de administratieve lasten zo laag mogelijk te houden, ook bij de nadere uitwerking. Als die consultatie gereed is en als de opmerkingen die wij willen overnemen verwerkt zijn, zal ik de Tweede Kamer de ontwerpregeling natuurlijk toezenden. Stel dat de Kamer dan dingen ziet waarvan zij zegt: wij hebben een wetsvoorstel behandeld, maar nu zien wij een uitwerking die niet helemaal strookt met wat wij voor ogen hadden. Dan heeft de Kamer nog tijd om hierop terug te komen.

De geplande datum voor inwerkingtreding, ik zei het al, is 1 januari 2011.

Mevrouw Van Velzen begon haar betoog met de opmerking dat zij dit wetsvoorstel, waarmee wij inzetten op een selectief migratiebeleid – wij zijn restrictief, maar worden net iets aardiger voor mensen die wij graag in Nederland willen hebben – immoreel vindt. Ik vind het niet immoreel. Het doet niets af aan de zorgvuldigheid ten aanzien van alle andere vreemdelingen met wie wij in ons migratiebeleid te maken krijgen. Door op onderdelen van ons migratiebeleid uitnodigender te worden, denken wij uitdrukkelijk rekening te houden met de ontwikkeling van dit land; mijn stip aan de horizon. Ik denk met name aan de economische, maar ook aan de culturele en wetenschappelijke ontwikkeling van Nederland. Een selectief migratiebeleid draagt bij aan het type Nederland dat wij nu zijn, maar dat wij, gelet op de economische concurrentie die gaande is en de battle for brains overal ter wereld, straks ook moeten kunnen zijn. Daar is dit migratiebeleid voor nodig.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Wat ik immoreel heb genoemd, is het lokken van mensen naar Nederland die keihard nodig zijn in hun eigen land: een braindrain van mensen uit ontwikkelingslanden. Ik zie dat ziekenhuizen in Flevoland aan het speuren zijn naar mensen uit India. Dat heb ik immoreel genoemd. Ik zie dat de staatssecretaris dit faciliteert. Ik zou graag zien dat zij dit niet faciliteert. Als mensen hier aankloppen en een plek hebben en dit graag willen en kunnen beargumenteren en binnen het beleid passen, is er geen probleem. Echter, actief gaan speuren en mensen wegtrekken uit landen waar zij hard nodig zijn, noem ik immoreel. Ik zou graag zien dat de staatssecretaris daar iets tegen doet.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik had graag gezien dat wij het in Europa, toen wij de "blue card"-richtlijn bespraken, eens waren geworden over een "code of conduct", over "ethical recruitment", zoals wij dat in Brussel noemden. Je moet ethisch rekruteren in landen waar men bepaalde kennis heeft opgeleid die men zelf nodig heeft. Ik ben dat meteen met mevrouw Van Velzen eens. Als wij hierop geen beleid maken, betekent dat echter niet dat het wegvloeien van die "hersenen", van opgeleide mensen uit die landen niet doorgaat. Dat gaat keihard door. Zo hard is die wereld nu eenmaal. Ik heb liever dat wij afspraken maken, onder andere over het niet-actief rekruteren in bepaalde gevoelige sectoren in bepaalde ontwikkelingslanden. Ik gaf de cijfers voor Nederland. Het valt erg mee, maar ik vind dat een en ander Europees geregeld moet worden. Nederland kan zich wel aan allerlei gedragscodes houden, zoals wij die bijvoorbeeld in de zorgsector uitdrukkelijk kennen. Naar aanleiding van het onderzoek naar de anesthesisten uit India wordt door het ministerie van VWS onderzocht wat daar aan de hand is, dat is toegezegd. In Nederland hebben wij het echt op orde. Wij maken integer en goed beleid. Wij gaan uit van het eigenbelang om mensen kansen te geven die hiernaartoe willen komen en proberen dat te combineren met een ethische benadering van de vraag hoe je omgaat met de braindrain uit ontwikkelingslanden. Overigens zullen wij deze discussie in het debat met minister Koenders over migratie en ontwikkeling met de Kamer voortzetten.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ik weet niet op welk onderzoek de staatssecretaris duidt. Ik wil haar erop wijzen dat een delegatie van het Flevoziekenhuis en het AMC uit Amsterdam naar India is vertrokken met de intentie om daar operatiekamerpersoneel te werven. Dat is een kwestie van heel actief een braindrain veroorzaken. Ik vraag de staatssecretaris over welk onderzoek zij het heeft. Krijgen die mensen te horen dat zij het niet gewenst vindt, als zij dat al vindt, dat dit type personeel uit een land waar men keihard nodig is naar Nederland wordt gehaald? Gaat zij dit faciliteren door hiervoor een verblijfsvergunning af te geven?

Staatssecretaris **Albayrak**: Het onderzoek dat de minister van VWS heeft aangekondigd op 18 november jongstleden naar aanleiding van een Gronings geval, eveneens in relatie tot zorgpersoneel uit India, loopt. Ik zal de door mevrouw Van Velzen genoemde voorbeelden daarbij betrekken en samen met de minister van VWS een brief sturen over dit specifieke punt. Vervolgens komen wij hier nader over te spreken. Overigens komen vanuit India zelf op de een of andere manier helemaal geen signalen dat men een ontwikkeling ziet waar men zich zorgen over maakt. Dat is ook een element om in deze discussie te betrekken.

De heer **Anker** (ChristenUnie): Gaat de staatssecretaris nog meer zeggen over braindrain? Ik heb daar namelijk ook nog wat vragen over gesteld. Er is onderzoek gedaan en er zou eventueel nog een vervolgonderzoek worden gedaan. Zoals mijn vraag al in eerste termijn eigenlijk was: op welk terrein gaan wij hier verder over spreken, bij Justitie of Ontwikkelingssamenwerking? Welke verantwoordelijkheden ziet de staatssecretaris en welke ziet zij specifiek bij haar collega voor OS?

Staatssecretaris **Albayrak**: Het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Wij hebben in dit kabinet voor het eerst de schotten tussen Ontwikkelingssamenwerking en Justitie weggehaald. Wij hebben gezegd dat je het ontwikkelingsprobleem niet met toelatingsbeleid kunt oplossen door mensen uit ontwikkelingslanden vaker toe te laten. Andersom kun je het toelatingsvraagstuk ook niet met ontwikkelingssamenwerking in de landen van herkomst oplossen. Daar hangt een heel programma onder met zes prioriteiten. Braindrain is daarbij uitdrukkelijk aan de orde gekomen. De minister voor OS zit bijvoorbeeld heel erg op het volgende. Ik zeg daarbij: wij doen het niet actief. Maar stel dat mensen een perspectief zien in Amerika of Canada, waar zij veel geld kunnen verdienen met de opleiding die zij hebben gevolgd, waar er behoefte is aan de kennis die zij meebrengen. Stel dat die mensen daar worden weggelokt en weggetrokken. Als je dat weet, hoe kun je daar dan beleid op maken? Dat is onder andere mijn toelatingsbeleid in het kader van modern migratiebeleid. Er moet dus ook sprake zijn ethisch werven. Dat heeft echter vooral te maken met wat je die landen voor compensatie kunt bieden. Wat kun je regelen aan tijdelijkheid van arbeidsmigratie? Hoe kun je mensen die hoogopgeleid zijn, stimuleren om na een paar jaar werken in landen als Nederland terug te gaan en om met het geld dat zij hebben verdiend en de kennis en ervaring die zij hebben vergaard, een bijdrage te leveren aan de landen van herkomst? Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking en mijzelf, waar wij met enige

regelmaat over praten. Ik meen dat de Kamer een dezer dagen de voortgangsrapportage Internationale Migratie en Ontwikkeling krijgt of al heeft gekregen. Dat debat zullen wij samen met de minister voor Ontwikkelingssamenwerking voeren. Ik weet even niet wat de exacte stand van zaken is, maar er is al een voortgangsrapportage naar de Kamer gestuurd of die kan er op elk moment liggen.

De heer **Anker** (ChristenUnie): Ik kan mij iets van post van dien aard herinneren. Daar zal ik nog even naar kijken, maar dan neem ik aan dat wij verder blijven spreken over dit onderwerp. Ik ben het namelijk wel met mevrouw Van Velzen erover eens dat dit Europees moet gebeuren. Hier hebben wij echter ook zelf een verantwoordelijkheid in. Als Nederlandse ziekenhuizen in het buitenland gaan werven, dan kunnen wij daar best wat over zeggen.

Staatssecretaris **Albayrak**: Zeker. In het kader van het kennismigrantenbeleid heb ik de Kamer de overzichten gegeven van de herkomstlanden van de mensen die naar Nederland komen en die er nu gebruik van maken, maar ook van de sectoren. Dat levert in ieder geval geen stevige bijdrage aan de braindrain wereldwijd, maar het is mijn streven om internationaal – daar gaat minister Koenders over – en in Europa – daar ga ook ik over – multilaterale afspraken te maken, want Nederland alleen gaat dit niet redden.

Een aantal opmerkingen van de heer De Roon heb ik in mijn inleiding al beantwoord, omdat ze over een aantal zaken gingen die niet direct aan dit wetsvoorstel raken. Wanneer hij zich afvraagt waarom ik er in dit wetsvoorstel niets mee doe, is mijn antwoord heel simpel: omdat wij dat op tal van andere plekken al meer dan voldoende doen en daar inmiddels ook uitgebreid met de Kamer over hebben gesproken. Dat geldt voor het huwelijksmigratiebeleid maar ook voor het ouderenbeleid. Wat hij een versoepeling noemt, wordt gecompenseerd door een verzwarend element. Vroeger mocht in Nederland het inkomen van verschillende kinderen bij elkaar worden opgeteld om te kunnen zeggen dat er voldoende inkomen is om een ouder te laten overkomen. Nu moet het ene kind dat een aanvraag doet, voldoende inkomen hebben om zijn ouder te kunnen onderhouden. Ook hebben wij het samenwoningsvereiste geïntroduceerd. De ouder die komt, doet dus geen beroep op de woningmarkt. Daarmee wordt het kind dus meer gedwongen in de mantelzorgrol, die je mag verwachten van een kind met zo'n behoeftige ouder, een 65-plusser zonder zorg in het land van herkomst. Dat zijn allemaal criteria om het kind hier meer te dwingen in de zorgrol. Wij hebben de CDA-fractie en eigenlijk de hele Kamer toegezegd dat wij zullen onderzoeken in welke mate de ongeveer 80 mensen op jaarbasis die hier gebruik van maken, want daar hebben wij het over, een beroep doen op de sociale zekerheid. Dan gaat het dus om die 65-plussers die worden toegelaten. Wij hebben tijd nodig om dat in beeld te brengen. Dat krijgt de Kamer op enig moment. Daar zitten wij dus ook meer dan bovenop.

De heer **De Krom** (VVD): Ik zou de staatssecretaris toch willen vragen waarom zij de motie-Van de Camp van 10 december 2008 niet uitvoert. Ik begrijp eerlijk gezegd ook niet waarom de CDA-fractie daarmee genoegen neemt.

Staatssecretaris **Albayrak**: Volgens mij heb ik net uitgebreid verteld hoe wij die motie hebben uitgevoerd. Tijdens het laatste debat dat wij hierover hebben gevoerd, bleek dat tot voldoening van de CDA-fractie te zijn.

De **voorzitter**: Ik kan mij uw vraag in dat debat zelfs nog herinneren, mijnheer De Krom.

De heer **De Krom** (VVD): Voorzitter, dat kan zijn, maar de motie is niet uitgevoerd conform wat in het dictum staat. Ik zou het kabinet alsnog willen verzoeken om dat wel te doen, want de uitleg die de staatssecretaris zonet aan het beleid gaf, wijkt totaal af van de zienswijze van de VVD-fractie. Naar onze overtuiging is er natuurlijk wel degelijk sprake van een versoepeling van het beleid. Er is wel degelijk sprake van dat de kosten worden afgewenteld op de samenleving als mensen hun ouders hier naartoe laten komen. Ik begrijp dus dat de staatssecretaris dit beleid steunt.

Staatssecretaris **Albayrak**: Of dat laatste waar is en in welke mate dat gebeurt, zal moeten blijken uit het onderzoek. Met de aanscherping van het beleid waarmee wij de motie hebben uitgevoerd, hebben wij er in ieder geval voor gezorgd dat de ouders die komen geen beroep kunnen doen op de woningmarkt. Zij kunnen dus niet zelfstandig gaan wonen en op dat moment geen bijstandsuitkering et cetera aanvragen. Daarmee hebben wij ook het kind van die ouder meer in de mantelzorgsituatie gedwongen, hoewel dat in heel veel gevallen, gelet op de groep waarover wij het hebben, al het geval was. Vaak gaat het om alleenstaande ouders die inwonen bij kinderen die hier zitten. Dat de heer De Krom niet tevreden is met de wijze waarop deze motie is uitgevoerd, was mij al veel eerder duidelijk geworden.

Ik kom op de resterende vragen van de heer De Roon. Hij is ontevreden met het voornemen in dit wetsvoorstel om de mvv-procedure samen te voegen met de bestaande procedure voor de vergunning tot verblijf. Dat wordt één procedure, de toegangs- en verblijfsprocedure. Ook dat bezwaar is mij van hem bekend. Wij hebben besloten om in het wetsvoorstel zo veel mogelijk dubbels die amper toegevoegde waarde hadden, uit het systeem te halen. Dat komt ook ten goede aan de handhaving. Wij verleggen het moment van toetsen naar vóór het moment dat iemand naar Nederland komt. Dat doen wij met het systeem INDIGO, maar ook met alle verbeteringen in de handhaving, onder meer door wat wij parallel van de partner daar en de partner hier horen. Wij hebben tal van mogelijkheden om vooraf, preventief, beter te controleren. Op het moment dat daar alle documenten zijn overgelegd en het visum voor lang verblijf is afgegeven, reist iemand vrij snel in Nederland in. In de huidige situatie moet je dan nog eens helemaal door de hele molen en moet je dezelfde documenten nog een keer voorleggen et cetera. Dat voegt niet zo heel veel toe. Daarom hebben wij gezegd: als wij vooraf beter checken of je recht hebt om te komen – of er inkomen van de partner is et cetera; de heer De Roon kent alle eisen wel – kan ambtshalve de vergunning worden afgegeven op het moment dat je binnenkomt, zonder dat je weer die maanden durende procedure hoeft te doorlopen. Dat is efficiënter, er zijn minder administratieve lasten voor eenieder en het is ook voor de handhaving door de IND een stap voorwaarts.

Dit doet niets af aan de handhaving wanneer iemand hier al is, bijvoorbeeld op schijnhuwelijken et cetera. Een van de punten die de PVV-fractie steeds maakt, in mijn ogen terecht, is dat wij systematischer moeten controleren op schijnhuwelijken en moeten nagaan of er sprake is van samenwonen. Dat gebeurde niet; dit kabinet heeft dat geïntroduceerd. Dat gaat met het modern migratiebeleid en met de handhavingssystematiek dus wederom heel gericht gebeuren; het is geen schot hagel, maar gebeurt heel gericht op basis van de risicoprofielen. Wij maken ons daarbij niet afhankelijk van de informatie die wij van de vreemdeling krijgen, maar koppelen ook bestanden van bijvoorbeeld de Belastingdienst en van Sociale Zaken om na te gaan of iemand het inkomen verdient dat hij heeft opgegeven. Daartoe waren wij vroeger helemaal niet in staat. Toen was je afhankelijk van de documenten die werden overlegd. Wij willen nu echt van het UWV weten of dat inkomen wordt verdiend. Dat is weer een voorbeeld dat laat zien waarom de handhaving met dit wetsvoorstel echt stukken beter wordt.

De heer **De Roon** (PVV): De staatssecretaris kan toch niet ontkennen dat de samenwoningstoets, de adrestoets die in het huidige systeem nog kan plaatsvinden voordat de verblijfsvergunning wordt verleend en er sprake is van een rechtmatig verblijf, weggeveegd wordt? De staatssecretaris betoogt: wij geven gewoon een verblijfsvergunning en dan kunnen wij altijd nog eens kijken of er inderdaad op het adres wordt samengewoond. Maar dan ziet zij over het hoofd dat er dus, op het moment dat de verblijfsvergunning is verleend, sprake is van rechtmatig verblijf. Als dat eenmaal zo is, dan wordt het op grond van artikel 8 EVRM wel moeilijker om die persoon, die wellicht niet samenwoont maar wel die verblijfsvergunning heeft, nog kwijt te raken. Het wordt moeilijker dan in de huidige situatie, als je al voordat de verblijfsvergunning wordt verleend, hebt geconstateerd dat er helemaal niet wordt samengewoond op het adres zoals men had aangekondigd te gaan doen. Dat klopt toch?

Staatssecretaris **Albayrak**: Op dit moment staat het artikel 8 EVRM daaraan zeker niet binnen een jaar in de weg, als er een vergunning is verleend op de verkeerde gronden en op basis van onjuiste informatie. Het is evident dat wij het moment verleggen naar de tijd vóór iemand komt. Op dat moment moet de controle stevig zijn. Terecht zegt u: nu kón adrescontrole plaatsvinden. Het gebeurde amper! Nu combineren wij het vooraf controleren met een steviger en niet-steekproefsgewijze controle op alle risicoaanvragen en -migranten ná hun komst. Dan staat artikel 8 EVRM mij niet in de weg.

De **voorzitter**: De staatssecretaris vervolgt haar betoog.

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. Ik kom op een vraag van de heer De Roon over de kosten. Hij vraagt waarom de kosten die wij willen verhalen op de referent, dus degene die de migrant hiernaartoe haalt, zo beperkt zijn. Wij hebben onderscheid gemaakt tussen de kosten die de vreemdeling bij een zelfstandige terugkeer zou hebben gemaakt en de kosten die samenhangen met de uitvoering van het toezicht en de handhaving door de overheid. Ik geloof dat de heer De Krom ook daarnaar vroeg. Daarbij is het algemene uitgangspunt dat de toelatings- en de handhavingskosten voor wet- en regelgeving in beginsel door de overheid worden gedragen. Wij hebben ook hierbij vastgehouden aan dat principe. Dat heeft ook te maken met het feit dat veel Europese wetgeving een precair evenwicht kent tussen de hoogte van de kosten die verhaald mogen worden en het type van de kosten. Wij kunnen niet te veel afwijken van dat evenwicht, hoewel wij dat al enigszins doen. Ik zie ook een nuttig effect van de richtlijnen die wij op dit punt hebben; het betekent dat je steeds weer tot een afweging moet komen.

In dat kader hebben wij ervoor gekozen om alleen die kosten te verhalen die direct te maken hebben met de terugkeer en die ook zouden zijn gemaakt als iemand zelfstandig zou terugkeren. Dat doen wij vooral ook zo, omdat juridisch de lijn niet houdbaar is dat je mensen achteraf confronteert met een kostenberekening waarin enige mate van subjectiviteit zal zitten. Hoeveel kost bijvoorbeeld de inzet van een KMar-medewerker en over welke periode? Hoe ga je die rekensom maken? Maar vooral ook, omdat die kosten door de migrant en de referent vooraf niet in te schatten zijn. Ik denk dus dat wij een balans hebben gevonden met betrekking tot de rechtszekerheid. Wij gaan wel de kosten verhalen, maar dat zijn in principe de feitelijke kosten van de uitzetting die gemaakt zouden zijn als iemand vrijwillig was teruggegaan. Wij hebben daar echt uitgebreid naar gekeken. Als er sprake is van misbruik of ernstige tekortkomingen, dan is het niet alleen mogelijk om de kosten te verhalen, maar daarbovenop kan dan ook nog de bestuurlijke boete worden opgelegd. Wij zullen ook daarvan zeker gebruikmaken.

De heer **De Krom** (VVD): In de wetstekst staat dat in ieder geval de kosten die u zojuist noemde, zullen worden verhaald op de referent. U zei net dat daarbovenop in sommige gevallen ook nog een bestuurlijke boete kan worden opgelegd, maar mijn vraag ging verder. Ik kan die hoofdregel van u volgen, maar als er nu sprake is van nalatigheid, verwijtbaarheid of strafbaar gedrag van de referent waardoor iemand in de problemen komt of op kosten van de samenleving moet worden uitgezet? Is het in dat soort gevallen niet denkbaar dat je ook andere meerkosten die aan de uitzetting zijn verbonden op de referent verhaalt? Ik doel dus op de gevallen waarbij sprake is van aantoonbaar verwijtbaar of nalatig gedrag. Ik kan mij een dergelijke situatie wel voorstellen, bijvoorbeeld in het geval van een schijnhuwelijk. Waarom zou de samenleving bijvoorbeeld de kosten van sociale uitkeringen betalen? Verhaal die op de referent, zou ik zeggen.

Staatssecretaris **Albayrak**: Onder andere daarvoor is de bestuurlijke boete bedacht. Dat is een nieuw instrument. Tot op heden was het in het vreemdelingenbeleid niet mogelijk om met boetes te werken. Bovenop de kosten die wij moeten maken voor de uitzetting komt nog eens de boete op naam van degene die de persoon hiernaartoe heeft gehaald. In die combinatie zit volgens mij voldoende afschrikwekkende werking.

De heer **De Krom** (VVD): Waar baseert u dat op? U gaat niet in op mijn stelling. U herhaalt uw opmerking over de bestuurlijke boete, prima, maar waarom gaat u niet verder? Als er sprake is van een schijnhuwelijk en de partner belandt na een scheiding in de bijstand, waarom

verhalen we de kosten daarvan niet op de referent? Waarom doen wij dat niet, als er sprake is van nalatigheid of ernstige verwijtbaarheid?

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat heeft een zeer praktische reden. Ik denk dat dit amper uitvoerbaar is. Het gaat dan om de berekening van de kosten en het verhalen ervan. Zeker als je de bedragen van onterecht verstrekte bijstandsuitkeringen wilt verhalen, dan zullen de incassokosten niet opwegen tegen de kans dat je dat geld ooit nog terughaalt. Kun je ervan uitgaan dat, als je dat als overheid doet, dit uitvoerbaar is en zoden aan de dijk zet? Volgens mij is uw echte vraag of het wat toevoegt aan een afschrikwekkende werking. Ik denk dat de combinatie van het verhalen van de kosten en de bestuurlijke boete, gelet op de hoogte van de bedragen die daarmee gemoeid kunnen zijn, al voldoende afschrikwekkend werkt, gezien de consequenties voor de referent. Dat is niet alleen de bestuurlijke boete, maar betrokkene kan geschrapt worden als referent en mag nooit meer iemand laten komen. Daar zal vooral de preventieve werking van uitgaan.

De heer **De Krom** (VVD): Ik vind de argumentatie niet zo sterk, want de kosten van een bijstandsuitkering zijn heel simpel te berekenen. Je kunt die gewoon op de maandelijkse strookjes nagaan. Dat argument vind ik niet zo overtuigend. U vraagt wat wij er eigenlijk mee opschieten. In ieder geval dat die kosten niet op de samenleving worden afgewenteld.

Staatssecretaris **Albayrak**: U wekt de illusie dat die kosten daadwerkelijk verhaald kunnen worden. De ervaring leert dat de incassokosten van dit soort pogingen tot het verhalen van kosten voor de overheid vaak hoger zijn dan het bedrag dat zij wil binnenhalen.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Ik vraag de staatssecretaris om een feitelijke verduidelijking. Voor zover ik heb begrepen, is het helaas niet mogelijk om een gezinsreferent die bijvoorbeeld zijn echtgenote heeft mishandeld, te verbieden om opnieuw een bruid uit het buitenland te halen. De staatssecretaris zegt zojuist dat je daar bij schijnhuwelijken verder weinig tegen kunt doen, behalve het verhalen van de directe kosten. Hoe zit dat?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik probeer uw vraag te snappen.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Ik probeer het nog een keer. Het is echt een feitelijke vraag. Ik heb begrepen dat het op dit moment niet mogelijk is om te verhinderen dat een referent een nieuwe partner uit het buitenland haalt. Geldt dat ook als iemand een schijnhuwelijk is aangegaan? Is het dan wel mogelijk om te voorkomen dat iemand een nieuwe partner uit het buitenland haalt? Anders krijgen wij opnieuw dezelfde kosten.

Staatssecretaris **Albayrak**: In het wetsvoorstel is verschil gemaakt voor de wettelijk verplicht erkende referent om gebruik te kunnen maken van de versnelde procedure. In dat geval is sprake van het handhavingsinstrument in de zin van dat betrokkene, als hem een boete is opgelegd omdat hij zich heeft misdragen, misbruik en fraude heeft gepleegd, geschrapt kan worden als referent. Bijvoorbeeld een bedrijf mag de arbeidsmigrant niet meer naar Nederland halen. Men moet voor ogen blijven houden dat gezinsmigranten niet onder die versoepeling, de versnelling en het faciliteren vallen. Zij blijven onder de huidige regels vallen, waarbij de eisen voor toelating hoog zijn en blijven. Daar doen wij dus niets aan af.

Ik kom bij de opmerkingen van de heer Anker. U begrijpt dat, omdat ik heb besloten om in eerste termijn meteen te antwoorden, de voorbereidingstijd wat kort was en daardoor het zoeken naar de juiste antwoorden misschien wat langer duurt.

De **voorzitter**: Alle begrip.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik dank de heer Anker voor wat hij zegt over de wenselijkheid van deze richting. Ik merk niet alleen bij hem, maar bij heel veel partijen in de samenleving, het bedrijfsleven voorop, dat er veel behoefte is aan slimmer omgaan met het migratiebeleid voor die mensen die we hier graag willen hebben. De heer Anker onderstreept daarbij de behoefte aan enig begrip en draagvlak voor huwelijksmigratie en aan respect voor eenheid van het gezin. Dat misstaat hem niet. Het is een geluid dat we amper meer horen in het debat over huwelijksmigratie. Het is ook precies de reden waarom dit kabinet zo inzet op bestrijding van fraude en misbruik. Dat is om juist de ruimte te behouden om ruimhartig te zijn voor mensen die de uitoefening van het gezinsleven, family life, hier in Nederland moeten kunnen vormgeven. Die twee zaken zijn wat mij betreft niet alleen heel erg met elkaar verbonden, maar ook voor het eerst onder dit kabinet uitdrukkelijk met elkaar verbonden, door in te zetten op het aanpakken van die mensen die het voor anderen verpesten.

De heer Anker en de heer Spekman vragen naar de richtlijn gezinshereniging. Hoe verhoudt de aanwijzing als referent van een gezinsmigrant zich daartoe? De gezinsherenigingsrichtlijn regelt limitatief welke toelatingsvoorwaarden er kunnen worden gesteld voor gezinshereniging. We kunnen nu dus niet uitbreiden met allerlei andere eisen, zoals opleidingseisen. Daar doen we onderzoek naar en we zetten in Europa daarop in, maar nu is dat lijstje limitatief. Wat betreft de criteria die je mag hanteren bij gezinshereniging zijn we gebonden aan de Europese afspraken waar het vorige kabinet een handtekening onder heeft gezet. Als daaraan wordt voldaan, moeten we volgens de Europese afspraken een verblijfsvergunning geven. Dat betekent natuurlijk ook dat we met dit voorstel daaraan niets afdoen. Als men zich uitdrukkelijk niet als referent wil aanmelden, maar wel aantoont dat wordt voldaan aan alle voorwaarden voor gezinshereniging zoals opgenomen in de Europese richtlijn, dan wordt de verblijfsvergunning ook verleend. In dat geval wordt de hoofdpersoon als referent aangewezen. De verblijfsrechten die met de Europese richtlijn komen, worden dan ook volledig gerespecteerd. Daar doet dit voorstel helemaal niets aan af. Als een hoofdpersoon per se niet zijn verantwoordelijkheden als referent wil nemen – ik heb het niet over gevallen waarin de referentverklaring is vergeten – kan dat een aanwijzing zijn dat er iets aan de hand is. Zulke gevallen zullen dan ook alle aandacht krijgen die ze moeten krijgen. Daarvoor zullen en kunnen we het geautomatiseerde systeem gaan gebruiken.

De richtlijn gezinshereniging regelt niet het toezicht op de gezinsmigranten. Dat is nationaal bepaald. Voor het toezicht op gezinsreferenten of het verhaal van kosten

van eventuele uitzetting hebben we dus de ruimte die we met dit wetsvoorstel hebben genomen. Dat is niet in strijd met de gezinsherenigingsrichtlijn. Overigens is migratie zonder toezicht ondenkbaar. Dat is niet alleen hier zo; daar zijn alle 27 Europese lidstaten het mee eens. Het is wel uitdrukkelijk aan ons om het toezicht te regelen. Het mag duidelijk zijn dat Nederland daarbij natuurlijk de beginselen van bestuursrecht, het evenredigheidsbeginsel et cetera blijft respecteren.

Wij introduceren informatie- en administratieplichten voor de referent. Bij de gedetailleerde uitwerking hiervan is leidend dat er geen informatie wordt gevraagd die voor de IND niet relevant is. Ik kan me de zorgen voorstellen van bedrijven die een grote administratie voeren en met enige regelmaat arbeidsmigranten laten overkomen, over wat we vragen van een individu dat een partner wil laten overkomen. Dat er enig onderscheid moet zijn tussen wat je van een individu vraagt en wat je van een bedrijf vraagt, is ook voor mij duidelijk. We willen burgers en bedrijven zeker niet lastig vallen met zinloze administratieve lasten. Sterker nog, ook de IND zit bij de uitvoering niet te wachten op grote stromen informatie die wel verwerkt moet worden, maar waar men straks niets mee kan. Dat vertroebelt alleen maar. Ik ben juist bezig met het weghalen van zo veel mogelijk rookgordijnen, om veel gerichter te kunnen handhaven. In de uitwerking zal daar nadrukkelijk rekening mee gehouden worden. De Kamer zal dat nog nader zien, ook na de consultatie.

Waar denk ik dan aan? Ik weet wel dat de leden geen genoegen nemen met mijn vorige antwoord alleen. Bij de inlichtingenplicht voor gezinsmigranten en de referent van de gezinsmigrant geldt dat die referent aan de IND moet doorgeven dat de relatie die de basis was voor toelating, verbroken is. Dat kan ook zo zijn als er sprake is van een kind. De datum waarop de relatie verbroken is, moet worden gemeld. Voor het kunnen intrekken van een voor partnermigratie afgegeven verblijfsvergunning vragen wij die informatie van de referent. Dat geldt ook als het zou gaan om niet meer samenwonen. Dat kan ook een indicatie zijn van een verbroken relatie.

Bij de administratieplicht stellen wij ons voor dat de referent de stukken bewaard die betrekking hebben op de huwelijkse staat: huwelijksakte, samenwoningsakte, geboorteakte, een in het land van herkomst verkregen ongehuwdverklaring of aktes waaruit blijkt dat een ouder het rechtmatig gezag over een kind heeft. Dat zijn allemaal stukken die de referent normaal gesproken al moet overleggen en waarschijnlijk ook wel voor zichzelf zal bewaren. Wij willen in het kader van de handhaving mensen dwingen om dat niet een eenmalig moment te laten zijn waarop men zegt: hier hebt u het pakket, wij voldoen aan de toelating en daarmee is het klaar. Zeker als het gaat om momenten die wij moeten gebruiken om te beoordelen of er sprake moet zijn van een intrekking willen wij die documenten en die administratie graag weer zien.

De heer **Anker** (ChristenUnie): Mijn vraag is wellicht ten overvloede, want de staatssecretaris weet blijkbaar bijna altijd al wat ik wil vragen. In dit geval is het denk ik heel belangrijk dat degene om wie het gaat de informatie heeft over wat wel en niet moet worden bewaard. Het bijhouden van de administratie is niet voor iedereen een hobby. Is dat een traject dat specifieke aandacht krijgt? Dat zal niet alleen in Nederland beschikbaar moeten zijn, maar ook in het buitenland.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik denk dat veel van deze informatie in Nederland beschikbaar zal zijn, zeker als het gaat om een referent die de aanvraag heeft ingediend. Dan moeten hier de documenten overgelegd zijn. Ik ben het met de heer Anker eens dat het voor de vreemdeling wel duidelijk moet zijn dat deze eisen aan hem gesteld worden en dat die administratieplicht er is. Dat zal onderdeel vormen van de informatievoorziening van de IND op het moment van de aanvraag.

De heer **De Krom** (VVD): Het verhaal van de staatssecretaris over de controle en handhaving klinkt vrij overtuigend. Ik heb dat ook uit de stukken wel opgepikt. Het is echter de vraag wat er in de praktijk van terechtkomt. The proof of the pudding is in the eating. Kan de staatssecretaris toezeggen dat zij de Kamer periodiek nauwkeurig informeert over welke handhavingsacties er zijn gepleegd en wat de resultaten daarvan zijn, met name wat betreft de risicogroepen?

Staatssecretaris **Albayrak**: Het eerste dat op ons bordje komt, is de invoering van INDIGO. De heer De Krom heeft vrij uitgebreid kunnen lezen in de memorie van toelichting en in antwoorden op gestelde vragen hoe ik denk dat INDIGO gaat werken in de handhaving. Er zitten vanzelf al een paar toetsmomenten in. De eerste toetsmomenten komen als wij dit jaar verder stappen zetten in de invoering van plateau 1 en 2 van INDIGO. Als dat proces niet lukt, hebben wij aan het eind van dit jaar echt een heel vervelend gesprek met elkaar. Ik zal de Kamer informeren over de verdere invoering van INDIGO. Ik zei daarnet al dat het wat mij betreft voorwaardelijk is voor de invoering van de wet op 1 januari.

Ik wil daar nog wel het volgende bij zeggen. Het is natuurlijk niet zo dat wij zeggen dat er een goed systeem komt, dat het allemaal stukken beter wordt en dat wij onze oude schoenen dus alvast maar weggooien. Zo is het uitdrukkelijk niet. Wij blijven het systeem parallel aan die invoering beproeven. Wij draaien pilots. Wij doen 100%-checks handmatig naast het geautomatiseerde systeem waarmee wij proefdraaien. Die handmatige toets blijft wat mij betreft ook nog even doorgaan. Het is dus niet zo dat wij blind vertrouwen op het systeem. Het zou niet de eerste keer zijn dat een nieuw softwareprogramma of automatiseringssysteem dat de overheid invoert en waarvan de verwachtingen groot zijn, uitvoeringstechnische problemen kent. Dat voorziet de doelen uiteindelijk ook van risico's. Ik ben natuurlijk zelf eerste belanghebbende om ervoor te zorgen dat wij het modern migratiebeleid, zeker op het punt van handhaving, niet van risico's gaan voorzien door een systeem dat uiteindelijk niet gaat functioneren zoals wij willen. Dus ja, ik zal de heer De Krom in ieder geval gedurende dit jaar informeren over de verdere invoering en de effecten van INDIGO en over de handhaving.

De heer **De Krom** (VVD): Ik twijfel niet aan de woorden van de staatssecretaris. Ik heb dit ook allemaal in de stukken gelezen. Mijn vraag gaat nu juist over de uitvoering, dus over de periode na de invoering en inwerkingtreding van de wet. Ik wil van tijd tot tijd kunnen zien hoe vaak buitenlandse studenten worden

gecontroleerd, met name risicogroepen als Chinezen en Pakistani. Hoe vaak wordt er op schijnhuwelijken gecontroleerd, wat is het resultaat et cetera? Dat vraag ik aan u.

Staatssecretaris **Albayrak**: Mijn grote frustratie was dat die vraag mij al vele malen in debatten is gesteld, ook op andere gebieden. Vaak moest ik zeggen: de systemen van de IND stellen mij niet in staat om daar het antwoord op te geven. Als u mij nu vraagt wat de grootste winst is van INDIGO, het nieuwe systeem bij de IND, dan antwoord ik u dat juist dat type informatie nu wel beschikbaar wordt. Het is dan vanzelfsprekend dat ik de Kamer langs de bekende wegen zal informeren, met name over de effecten van de handhaving en überhaupt over het gebruik van het modern migratiebeleid. Er zijn overigens nog veel meer vragen, niet alleen die paar vragen die u nu in het debat noemt.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): De staatssecretaris zegt terecht dat de overheid wel vaker softwaresystemen heeft ingevoerd die niet altijd meteen de verwachtingen waarmaken. Daarom heb ik in mijn termijn ook gevraagd naar het kostenplaatje dat eraan hangt. Ik wijs daarbij bijvoorbeeld op het systeem waar Defensie nu mee bezig is. Dat heet heel mooi SPEER, maar het werkt helemaal niet als een speer; het kost alleen heel erg veel.

Ik wil graag weten hoe hoog de staatssecretaris de kosten nu raamt en ik wil ook graag in de toekomst op de hoogte gehouden worden, als zij dit systeem verder uitrolt.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik heb de kosten niet paraat. Ik probeer mij er niet makkelijk van af te maken, maar ik denk dat wij nog binnen de geplande ramingen zitten. Er komt zo een antwoord op; wij zullen dat zo met u delen. Ik kom erop terug, als u mij toestaat.

De heer De Krom en de heer Anker vragen naar de motie-Jacobi c.s. over de toets op prioriteitgenietend aanbod voor imams. De geestelijke bedienaren blijven twv-plichtig, dus er moet een tewerkstellingsvergunning voor hen aangevraagd worden. Deze hoeft alleen niet te worden getoetst aan de arbeidsmarkt, dus de vacature hoeft niet vooraf te worden gemeld bij het UWV. De toets is afgeschaft, omdat die in de praktijk moeilijk uitvoerbaar bleek en omdat de vrijheid van godsdienst en de scheiding tussen kerk en Staat impliceren dat een religieus genootschap zijn eigen voorgangers moet kunnen kiezen. De motie kan derhalve niet worden uitgevoerd. Dat is reeds bij de herziening van de Wet arbeid vreemdelingen aan u meegedeeld. Het debat daarover is op 11 november 2009 met de Kamer gevoerd door de minister van Sociale Zaken. Er zijn overigens niet meer tewerkstellingsvergunningen verstrekt sinds deze arbeidsmarkttoets niet meer hoeft te worden gedaan. Voor zover u zich zorgen maakte over dat effect, kan ik u hopelijk geruststellen.

De heer **De Krom** (VVD): Vindt de staatssecretaris, even los van deze juridische vraag, het gewenst dat nu er imamopleidingen zijn in Nederland – uit mijn hoofd in Amsterdam, Utrecht en Leiden – wij nog steeds imams uit het buitenland toelaten? De VVD-fractie in ieder geval niet.

Staatssecretaris **Albayrak**: Je moet de vraag omkeren. Ik vind het een heel goede ontwikkeling dat er imamopleidingen zijn die kunnen voldoen aan de binnenlandse behoefte om in Nederland opgeleide imams als voorganger in de moskeeën te werk te stellen. Het is heel goed dat die aansluiting er komt en dat meer in Nederland opgegroeide jongeren ervoor kiezen om voorganger te zijn met kennis van de samenleving en van de normen en de mores in dit land. Andersom kun je niet zeggen dat de aanwezigheid van zo'n opleiding ons in staat stelt om te voorkomen dat er ook nog maar één imam naar Nederland komt, als een geestelijke organisatie aangeeft daar behoefte aan te hebben. Dat is de constructie waarover u met de minister van Sociale Zaken hebt gesproken.

De heer Anker vraagt wanneer er meer duidelijkheid komt over de proeftuin religieuze aanvragen. De pilot start een dezer dagen. Wij hebben inmiddels alle voorbereidingen afgerond. Ik denk dat rond de zomer de eerste ervaringen bekend zullen zijn en met de Kamer zullen worden gedeeld. De vraag over de braindrain heb ik voldoende beantwoord. Dit wordt vervolgd in een wat andere setting.

De heer Anker heeft nogmaals gevraagd – eerder deed de heer Dijsselbloem dit vrij uitgebreid – naar de expats, de Nederlanders die in een ander land gaan werken. Het gaat vaak om ontwikkelingswerkers, die daar een huwelijk sluiten, een partner vinden, en jaren later terug willen komen. Hij zegt dat het nog steeds erg lastig is en dat hij voorbeelden hoort dat het deze mensen moeilijk zou worden gemaakt. Als het gaat om een tijdelijk bezoek aan Nederland, van maximaal zes maanden, zijn de reguliere toelatingsvoorwaarden niet van toepassing en geldt het visumbeleid. Heel veel mensen komen tussentijds of voor familiebezoek, ook als zij nog als ontwikkelingswerker in een ander land werkzaam zijn. Als het gaat om langdurig verblijf zijn de voorwaarden van de reguliere toelating gewoon van toepassing.

Zij zitten daarbij dus niet in een betere, maar ook niet in een slechtere positie dan alle andere Nederlanders die hun partner willen laten overkomen. Ik acht het in ieder geval ook niet wenselijk om voor deze mensen soepeler regels te maken. Ik geloof dat het incidenteel is voorgekomen dat er sprake was van het niet kunnen voldoen aan eisen et cetera, maar daarvoor hebben wij voldoende hardheidsclausules, bijvoorbeeld in het mvv-beleid. Als het gaat om individuele schrijnende gevallen, zal daarvan ook gebruik worden gemaakt in de vorm van ontheffingen et cetera. Als de heer Anker dus individuele zaken tegenkomt waarvan hij zegt: "dit mag toch niet de bedoeling zijn", dan houd ik mij aanbevolen. Dan zullen wij daarmee omgaan zoals hij van ons gewend is.

Ik kom op de leges en de kostendekkendheid. Onder het wetsvoorstel dat wij vandaag behandelen, blijft een relatie bestaan tussen de leges en de kostprijs. Hoewel de aansluiting bij de kostprijs ook uitgangspunt is van het bestaande legeshuis, is nooit sprake geweest van een volledige kostendekkendheid. Dat weet de Kamer. Als wij de leges volledig kostendekkend zouden maken, zouden de bedragen over de gehele linie veel hoger zijn. In de nieuwe legessystematiek wordt gestreefd naar een weliswaar hogere, maar nog steeds geen volledige kostendekkendheid. Daarbij worden de uitgangspunten die voor het overheidsbeleid inzake legesheffing zijn vastgelegd in het rapport Maat houden in ieder geval gerespecteerd. De kostendekkendheid ligt momenteel

gemiddeld onder de 40%. Dat is wel een beeldend percentage. Onder het modern migratiebeleid hebben wij in ieder geval gekeken of je binnen de kaders die wij met de Kamer hebben gedeeld en waarvoor wij staan, de leges kon verhogen voor bepaalde groepen migranten die draagkrachtiger zijn. De heer De Krom heeft daarvoor aandacht gevraagd. Wij hebben dit inderdaad deels bij de kennismigranten gevonden, overigens binnen de ruimte die de ACVZ heeft bekeken, want wij wilden niet dat dit ten koste zou gaan van het uitnodigende beleid dat nu zo goed werkt. Het mocht niet ontmoedigend zijn. Hier ligt een ACVZ-advies waaraan wij in ieder geval recht konden doen toen wij keken of er nog ruimte was voor een verhoging.

Of verlaging door efficiencyverbeteringen mogelijk is en of de leges gelijk blijven of moeten worden verhoogd, gaat afhangen van de nieuwe kostprijsberekeningen die op basis van het modern migratiebeleid zullen worden uitgevoerd. Daarbij zal ook meespelen dat door bijvoorbeeld het samenvoegen van een mvv met de verblijfsvergunningprocedure, het verdwijnen van een deel van de aanvragen voor verlenging en voor wijziging beperking de legeslasten, het aantal legesfeiten, flink zullen dalen. Ik denk dat er uiteindelijk door deze voorstellen in het hele legeshuis wel voordelen zitten omdat er minder momenten zijn waarop leges moeten worden betaald, maar per keer zoeken wij nog wat de werkelijke kosten zijn. Zijn dat de directe kosten of ook de indirecte kosten? Dat is het onderzoek waarover wij de informatie uitgebreid met de Kamer hebben gedeeld. Dat onderzoek is samen met Financiën nog gaande. Ons streven is om bij de behandeling van de Voorjaarsnota meer duidelijkheid te geven over de kostprijs en hoe die zich verhoudt tot de leges.

De heer **Spekman** (PvdA): Ik constateer dat de universiteiten drie keer zoveel gaan betalen, dat gezinsherenigers stukken meer betalen en dat asielzoekers die een vergunning voor onbetaalde tijd aanvragen, ruim het dubbele betalen. Wij vinden toch dat de lat nog een ietsje hoger moet. Waarom pakt u die handschoen niet op, en komt u niet met een onderzoek naar wat het voor de organisatie en de handhaving betekent als de leges met zeg 10% worden verlaagd? Dan wordt ook voor de Kamer inzichtelijk of niet alle inefficiëntie van de overheid wordt afgeschoven op de mensen die hier naar toe moeten komen. Ik zou graag willen dat dat wordt toegevoegd aan het onderzoek naar de kostendekkendheid.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik sluit niet uit dat er ruimte is om efficiënter te worden. Het is heel goed dat we dat kostprijsonderzoek met de richtlijnen van de Algemene Rekenkamer goed uitvoeren, samen met Financiën, dat kijkt naar wat per product een reële prijs is. Dat wordt een andere kostprijs dan die welke is berekend door INDIGO, waarbij veel meer informatie digitaal zal worden uitgewisseld. Ik sluit niet uit dat het allemaal efficiënter is, maar of dat meteen tot een legesverlaging leidt, kan ik nu niet voorspellen. Het meenemen van scenario's wat er gebeurt als de leges worden verlaagd, kan niet in die volgorde. Je zult eerst de kostprijs in beeld moeten hebben. Stel dat de Tweede Kamer ervoor kiest om 100% kostendekkendheid te bewerkstelligen. Dan heb je het niet alleen niet meer over 10% minder, maar over een veel hoger percentage. Dat debat moeten we voeren als wij in beeld hebben gebracht, wat de kostprijs van de producten van de IND is en uit welke factoren die bestaat.

De heer **Spekman** (PvdA): Ik heb deze discussie ooit meegemaakt in het lokaal bestuur, toen het ging over de paspoorten. Toen rezen de prijzen ook de pan uit, totdat de Tweede Kamer een streep zette. Ik hoorde toen ook zeggen dat automatisering tot een kostenbesparing leidt, maar daarvan is niets terechtgekomen. Uiteindelijk is het belangrijk dat wij als Kamer richting geven door te zeggen: het mag wel een onsje minder, richt de organisatie maar zo in dat de tarieven wat redelijker worden. In veel ons omringende landen is dat ook het geval.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik zal hardop met u meedenken. Ik zie werkelijk niet in hoe we in het lopende onderzoek, dat bijna is afgerond, aandacht kunnen besteden aan scenario's wat er gebeurt als er 10% van afgaat. We zijn nu feitelijk bezig met het berekenen van de kostprijs. Elk politiek debat dat u daarna wilt voeren over minder of meer, moet in die volgorde daarna komen. Ik geloof niet dat we nu de IND in een discipline kunnen duwen waar het niet al in zit, en waartoe het nog meer wordt gedwongen dan door dit wetsvoorstel. Ik denk dat een maximumprijs de wereld op zijn kop is.

De heer **Spekman** (PvdA): Wij maken als overheid de organisatie soms eindeloos dik als we de kosten af kunnen schuiven naar de gebruiker. Bij dit systeem is dat feitelijk het gevaar. Ik wil daarvan af door meer richting te geven. Stel dat wij het redelijk vinden dat de leges 10% lager worden, wat betekent dat dan voor de organisatie, de kostendekkendheid en de risico's op misbruik en fraude? Dat is net een andere redeneerlijn dan u nu volgt, die ertoe leidt dat alle kosten worden opgeschoven op het individu.

Staatssecretaris **Albayrak**: We komen daar zoals gezegd bij de Voorjaarsnota al mee. Ik denk niet dat het nu mogelijk wordt om een nieuw onderzoek langs die lijnen uit te zetten, maar ik zal kijken of ik die vraag een plek kan geven in wat er nu nog loopt. Ik kan zo niet uit mijn hoofd bedenken of ik er wat mee kan, maar ik wil daar best nog eens op terugkomen.

De heer **Anker** (ChristenUnie): Als we alleen kijken naar de kostprijs vrees ik dat het einde nog lang niet in zicht is. Dan zullen we moeten kijken naar het wenselijke tarief, waarbij we moeten kijken naar draagkracht et cetera. Die vraag zal hierbij echt aan de orde moeten komen. In de ons omringende landen worden andere producten geleverd. Hun IND's werken anders, zodat de kostprijs er iets anders uit zal zien. Desalniettemin is het gemiddelde niveau in de landen om ons heen lager. Dat is niet alleen maar in Griekenland het geval. Er zijn een aantal landen die de zaken goed op orde hebben. Ik zou daar toch graag een confrontatie mee zien.

Mijn tweede vraag is de volgende. Ik heb daar in mijn eerste termijn ook al naar verwezen. Het tarief is verleden jaar verhoogd vanuit het idee dat het op dit moment nog lang niet kostendekkend is. ACVZ heeft betoogd dat er voor bedrijven absoluut ruimte is om het tarief een beetje omhoog te gooien, aangezien die toch heel graag iemand willen hebben. Dat slaat echter ook

door naar VSNU of naar kennisinstellingen en die zitten wat minder goed in de slappe was en zijn vaak afhankelijk van subsidies. Die klagen er dan ook juist over, want bij duizend promovendi gaan zij vijf ton per jaar omhoog. Dat is heel veel. Heeft de staatssecretaris daar rekening mee gehouden? Het past in de ruimte van ACVZ, maar die heeft waarschijnlijk geen onderscheid gemaakt tussen kennisinstellingen en bedrijven.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik denk dat het goed is om al deze vragen aan de orde te laten komen op het moment dat ik inzichtelijk kan maken wat de kostprijs van de IND-producten mag zijn en als dat een geloofwaardig en onderbouwd verhaal is. Financiën en de Algemene Rekenkamer zullen daarbij meekijken. Dan kunnen wij, of het nu om arbeidsmigratie gaat of studenten of wetenschappers, dat gesprek met de Kamer voeren. Ik vind het lastig om daar nu op vooruit te lopen. Ik wijs er ook op dat wij op het terrein van asiel en migratie natuurlijk ook de brede heroverwegingsoperatie hebben lopen, waar ongetwijfeld ook een relatie gelegd zal worden met leges en met kosten. Er komen dus nog momenten genoeg om te praten over de politieke keuzes die gemaakt zullen gaan worden, bijvoorbeeld of je niet nog meer rekening moet houden met het draagvlak van gezinnen als het gaat om de prijzen die je vraagt voor producten, zoals een verblijfsvergunning of visum.

De heer **Anker** (ChristenUnie): Deze discussie hebben wij ook al bij de begrotingsbehandeling gevoerd. U hebt al een politieke keuze gemaakt door een aantal tarieven te verhogen. Dat pakt bijvoorbeeld voor universiteiten heel beroerd uit, terwijl wij juist kennismigranten naar Nederland willen halen. Op dat punt lijken wij ons nu uit de markt te prijzen. Dat vind ik niet verstandig. Ik wil graag dat u daar nu op reageert. Technisch gesproken is er een werkgever-werknemersrelatie tussen een promovendus en een universiteit, maar die mag niet een paar ton per jaar kosten.

De **voorzitter**: Mag ik voorstellen om dat, als u dat nu niet helemaal paraat heeft, morgen of eventueel schriftelijk te beantwoorden voordat wij morgen bij elkaar komen?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik denk dat wij het gewoon niet met elkaar eens worden. De signalen waar de heer Anker op wijst, zijn in ieder geval nog te pril om die conclusies te rechtvaardigen. Ik kan wel toezeggen dat ik zal kijken of wetenschappers, wetenschappelijk onderzoekers en studenten hier last van ondervinden. Dit in tegenstelling tot wat ACVZ heeft gezegd. Het is niet een belangrijk element bij de afweging om al dan niet naar Nederland te gaan. Wij zullen die effecten nog eens nadrukkelijk bekijken.

De **voorzitter**: Tot slot, mijnheer Anker.

De heer **Anker** (ChristenUnie): Het gaat niet alleen om de studenten of de promovendi. Het gaat er ook om of de onderzoeksinstituten nog mogelijkheden zien om mensen hierheen te halen. Het wordt namelijk steeds duurder.

Staatssecretaris **Albayrak**: Het kan en mag niet mijn bedoeling zijn om dat soort instituten, die wij het juist gemakkelijker willen maken met dit wetsvoorstel, weer langs een andere weg in de weg gaan zitten. Ik zal daarom kijken of het effect dat u hier noemt daadwerkelijk optreedt.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ik wil de staatssecretaris wijzen op een brief die in november vorig jaar aan haar is gestuurd door de Vereniging van Universiteiten. Die vereniging kwam juist met het verhaal van de heer Anker aan. De leges worden hoger. Dat heeft een eindeloos rondpompen van geld tot gevolg. De universiteiten vergoeden de leges namelijk zelf, aangezien de studenten en de promovendi die vaak niet kunnen betalen, omdat de beurzen niet zo hoog zijn. Zij vraagt dan dus eigenlijk geld aan haar collega, minister Plasterk, terwijl er partijen in de Kamer zijn die zeggen: het is allemaal wel goed met het budget voor onderwijs; daar gaan wij verder niets op besparen. Dat betekent dus ook dat wij geen verhogingen van leges moeten gaan vergoeden en daarmee een extra aanslag op de begroting van het ministerie van Onderwijs moeten doen. Erkent de staatssecretaris dat? Wat is dan haar reactie op die brief van de Vereniging van Universiteiten?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik geef nu precies hetzelfde antwoord als ik de heer Anker gaf. Ik zal daarop terugkomen en ik zal kijken of dat effect dat in die brief, die mij bekend is, wordt geschetst, op dit moment ook daadwerkelijk de conclusie mag zijn. Als het een ontwikkeling is die zorgen baart, dan zal ik daar zonder meer rekening mee houden.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Daar kunnen wij heel lang en breed onderzoek naar doen, maar ik vraag aan u of u erkent dat het geld gewoon rondgepompt wordt. Kunt u aangeven hoeveel universiteiten nu uitgeven aan leges die zij eigenlijk aan uw ministerie gaan betalen?

Staatssecretaris **Albayrak**: Om dat te erkennen, moet ik eerst de feiten kennen. Laat mij daar dan ook eerst maar naar kijken.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Op welke termijn gaat u aan ons dat kenbaar maken?

Staatssecretaris **Albayrak**: Wanneer u wilt. Ik zal proberen daar morgen in tweede termijn al iets over te zeggen. Ik denk dat dat het handigst is. Is dat vroeg genoeg?

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ja.

De heer **De Krom** (VVD): Ik neem toch niet aan dat de staatssecretaris er een voorstander van is dat wij de leges voor mensen met een uitkering gaan afschaffen, want dat is ook rondpompen van geld.

Staatssecretaris **Albayrak**: U hebt mijn antwoord gehoord op de vragen van vooral de heer Spekman.

Een aantal woordvoerders heeft gesproken over de zorgplichten. Het leek net of alle zorgplichten voor alle afnemers van de producten hetzelfde zijn. Het is goed om het onderscheid tussen de verschillende wegen voor migratie hierbij in ogenschouw te nemen. Om te beginnen wil ik echter zeggen dat de zorgplicht voor alle referenten in het algemeen, inclusief au pairbureaus, is

vastgelegd in het wetsvoorstel Modern migratiebeleid. De invulling van de zorgplicht is mijns inziens uitgebreider dan alleen maar via een gedragscode zoals die van de Nederlandse Au Pair Organisatie, de NAPO. De IND geeft in een speciaal hiervoor opgerichte proeftuin, de Proeftuin Au Pair, samen met de branche invulling aan deze zorgplicht. De branche kijkt hierbij uitdrukkelijk mee, omdat zij deels voor de handhaving verantwoordelijk is. Dat verwachten we uitdrukkelijk van ze. We zullen voor inwerkingtreding van de wet helder maken welke eisen gepaard gaan met die zorgplicht. Dat zal in de Vreemdelingencirculaire vermeld worden. Bij de zorgplicht is dus zeker geen sprake van vrijblijvendheid en zelfregulering. De wettelijke basis daarvoor is weldegelijk geregeld. In de Proeftuin Au Pair participeren alleen au pairbedrijven die een convenant met de IND hebben afgesloten. Gelet op alle misstanden, die soms ook de media hebben bereikt, is dat ook een hele goede ontwikkeling. Daarom is de zorgplicht ook uitdrukkelijk in dat convenant vastgelegd. Het convenanthouderschap is straks de basis om als wettelijk referent te kunnen worden erkend, als au pairbureau. Ook dat is allesbehalve vrijblijvend.

De PvdA-fractie vraagt vervolgens waarom de zorgplicht ten aanzien van de inburgering voor gezinsreferenten ontbreekt. Zij vraagt of er nog een zorgplicht komt en waaruit die dan bestaat en of deze met de eventuele gezinsherenigingsrichtlijn verenigbaar is. In de planningsbrief van 18 december, behorende bij de brief over huwelijksmigratie en integratie van 2 oktober, is aangegeven dat referenten in Nederland een bijzondere verantwoordelijkheid hebben voor de ondersteuning tijdens en facilitering van het inburgeringstraject van hun partner. Naar dit debat heb ik zo-even uitvoerig verwezen. Dat wij die verantwoordelijkheid benoemen is wat mij betreft al winst. Deze steun wordt uitdrukkelijk verwacht bij de voorbereiding op het basisexamen in het buitenland. Vaak is te zien dat zonder die steun van partners in Nederland zo'n basisexamen amper afgelegd kan worden. Dit gaat dus vooral over de tijd voor de komst naar Nederland.

Daarnaast wordt van referenten verwacht dat zij na de komst naar Nederland hun partner uitdrukkelijk stimuleren bij het succesvol inburgeren en participeren in de Nederlandse samenleving. Deze zorgplicht van de referent voor het inburgeringstraject wordt vastgelegd in de Wet inburgering. In de planningsbrief is daarover opgenomen dat in het najaar van 2010 een wetsvoorstel aan de Kamer zal worden toegezonden. De nadere uitwerking ziet de Kamer dus op dat moment. De zorgplicht van referenten voor de inburgering van hun partner in Nederland valt buiten de scope van de richtlijn voor gezinshereniging. Die ziet toe op de voorwaarden die gesteld kunnen worden ten behoeve van de inreis en de toelating. Er is wat mij betreft geen strijdigheid met deze richtlijn als de zorgplicht in de inburgeringswet wordt geregeld.

Mevrouw Van Velzen, ik heb de zorgplicht meteen ook maar gebruikt om de vragen van de heer Spekman te beantwoorden. U sprak over de zeeman die zijn partner niet naar Nederland kon halen omdat de IND het onvoldoende aangetoond achtte dat het zou gaan om een duurzame relatie. Als je vier maanden van huis bent, heb je dan überhaupt een duurzame relatie en moet je daarvoor iemand in Nederland hebben, was de gedachte hierachter. Dat misverstand had niet mogen plaatsvinden. Het was een verkeerde uitleg van de regels voor huwelijksmigratie en van het begrip samenwoning. Die uitleg van de IND-medewerkers deed geen recht aan het beleid en de toepassing van het beleid in het algemeen. Dit mag niet meer voorkomen. Wij zijn daarover ook duidelijk geweest naar de IND-medewerkers. Als u nog meer voorbeelden hebt, houd ik mij aanbevolen. Dit was wat mij betreft echt een incident.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ik heb inderdaad meer meldingen binnengekregen. Die duiden er vooral op dat het vaak voorkomt in de wereld van de rederijen en de olieplatforms. Het lijkt mij in de rede liggen dat de staatssecretaris niet aan mij vraagt om met voorbeelden te komen, maar aan de IND vraagt hoeveel van dit soort gevallen zij hebben en hoe gehandeld is. De staatssecretaris moet bekijken of er een consequente lijn wordt toegepast en of dit incident dat terecht rechtgezet is – waarvoor dank – echt een incident was of dat het vaker voorkomt.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik denk dat het niet lukt om de IND te vragen om een lijst van alle toegelaten partners van mensen die bij een rederij werken. Dat wordt namelijk niet zo geregistreerd. Ik kan dit onderzoek dus niet doen met terugwerkende kracht. Het allerbelangrijkste is dat ik en vooral de leidinggevenden bij de IND hebben duidelijk gemaakt aan de medewerkers hoe dat samenwoningsbegrip in het geval van zeevarenden en medewerkers offshore uitgelegd moet worden. Die onduidelijkheid is weg. Als mevrouw Van Velzen voorbeelden heeft van mensen die in het verleden gedupeerd zijn, hoor ik die graag. Als er in de toekomst nog zaken voorkomen, mag zij aan de bel trekken.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ik zal dat zeker melden. De administratie bij de IND is beter dan in het verleden. Ik kan mij voorstellen dat de staatssecretaris de IND vraagt om te kijken welke mensen er afgewezen zijn. Er zijn mensen met de Nederlandse nationaliteit die voor Nederlandse bedrijven werken en in Nederland wonen en trouwen met een buitenlandse bruid. In sommige van die gevallen zegt de IND dat het niet om duurzaam verblijf of een duurzame relatie gaat. Of de IND bestempelt iets anders onterecht als niet-duurzaam. In het systeem moet daarover toch wel iets omhoogkomen. Nu er één incident is rechtgezet, lijkt het mij voor de hand liggend om te kijken of het vaker voorkomt.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik wil best kijken of wij daarachter kunnen komen met de systemen van de huidige registratie. Ik heb het vermoeden van niet, want ik heb inmiddels redelijk zicht op hoe er geregistreerd wordt. Was het maar waar dat de gronden voor toelating en de gronden voor afwijzing allemaal vastgelegd waren. Dit wordt in de toekomst beter. Ik blijf bij dit antwoord, of ik zal morgen aangeven of ik een mogelijkheid zie om gericht te kijken of er meer mensen zijn die zo behandeld zijn.

Verder werd gevraagd waarom wij de verruimde gezinshereniging niet verder verruimen. Ik zie geen noodzaak om de criteria voor de verruimde gezinshereniging nog verder te verruimen. Die criteria zijn onder andere van toepassing op de toelating van meerderjarige kinderen. Op dit moment voldoen wij aan alle internationale verplichtingen die hiervoor gelden, waaronder die van artikel 8 EVRM. Bij meerderjarige kinderen moet er

sprake zijn van "more than the normal emotional ties". De afhankelijkheid van het meerderjarige kind van de ouder die hier woont, moet aantoonbaar zijn. De IND toetst deze criteria zorgvuldig en neemt de rechtstreeks werkende bepalingen van artikel 8 EVRM ook serieus. Als er reden voor toelating is, leidt dit vaak ook tot toelating. Ik ben geen voorstander van verdere verruiming zoals de Commissie die onder andere in haar nieuwe voorstellen oppert.

Mevrouw Van Velzen en mevrouw Sterk gingen in op de huisvestingsplicht. Zij vroegen of die onderdeel van de zorgplicht moet worden. Dit berust deels op een misverstand, hoop ik althans. In het kader van de Wet arbeid vreemdelingen wordt door het UWV WERKbedrijf immers al getoetst of er adequate huisvesting voor de arbeidsmigrant is. Dat is een uitdrukkelijk onderdeel van die toets. Het zou dubbel zijn als dit ook in het kader van het modern migratiebeleid zou worden ingevoerd.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Dat moet zeker een misverstand zijn, want ik heb nergens gemerkt dat er getoetst wordt op adequate huisvesting. Kunnen situaties zoals onlangs bij de aspergekwekerij in Someren niet meer voorkomen door het nieuwe beleid, omdat er op voorhand getoetst wordt of er adequate huisvesting voor arbeidsmigranten aanwezig is?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik zal even kijken of dat ook op voorhand wordt gedaan. In het kader van de intra-EU-mobiliteit zijn de momenten om vooraf te toetsen beperkt, zoals bekend. Ik denk dat de Arbeidsinspectie vooral een rol heeft in het toetsen gaandeweg. Daarmee komen ook af en toe misstanden boven water, zoals wij onder andere bij die aspergesteekster hebben gezien. Er zijn overigens verschillende wegen om dergelijke misstanden, zoals uitbuiting, boven tafel te krijgen en aan te pakken. Ik kijk even of er ook preventieve toetsing plaatsvindt. Ik denk eerlijk gezegd, op grond van mijn kennis, dat dit niet is geregeld, gezien de wijze waarop de mobiliteit van Europese onderdanen op dit moment is geregeld.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Volgens mij is de toets niet preventief. Mijn vraag aan de staatssecretaris – daar mag zij gerust morgen op ingaan – is of zij het net als ik wenselijk vindt om dat wel preventief te toetsen, juist omdat wij zien dat er enorm veel misstanden zijn. Er moet een steviger beleid op worden gezet. Ik zeg niet dat alles een op een moet worden getoetst. Er moet echter wel degelijk van te voren, voor een migrant naar Nederland wordt gehaald, worden gekeken wat voor huisvesting er voorhanden is. Dat moet gebeuren om te voorkomen dat, zoals in de achterstandswijken in de grote steden, mensen met veel te veel mensen in een huis terechtkomen of in tenten, loodsen of silo's zoals nu gebeurt.

Staatssecretaris **Albayrak**: Over het doel zit ik absoluut op één lijn met u, mevrouw Van Velzen. Ik denk alleen dat in deze gevallen de feitelijke momenten ontbreken voor toetsing vooraf. Er is immers geen sprake van een aanvraag voor toelating. Dit gaat om Europese onderdanen die vrij en blij kunnen gaan en staan waar zij willen en een baan kunnen zoeken in een ander Europees land als zij mogen werken. Je komt er dus pas achter als ze hier al zijn. Dit gaat niet om toelatingsbeleid. Dat hebben wij niet, zoals bekend. Ik zal kijken of ik hier morgen wat meer over kan zeggen. Ik kan mij niet voorstellen dat de minister van SZW niet graag preventief zou willen optreden indien daar mogelijkheden toe zijn. Ik zal daar morgen in tweede termijn nog op terugkomen.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Onze vraag ging over preventief toetsen, ook voor mensen die van buiten de Europese Unie komen, op passende huisvesting. Zegt de staatssecretaris nu dat dit gebeurt of zegt zij dat het eigenlijk pas gebeurt als mensen hier zijn. Het gaat ons om een breder vraagstuk dan alleen dat van de Polen.

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat betreft dan vooral kennismigranten, het actieve deel van de arbeidsmigratie dat wij nu stimuleren. Ik denk dat bij die groep amper sprake is van misstanden in de huisvesting. Het betreft veel verdienende hoogopgeleide mensen voor wie bijna al een gespreid bedje is geregeld door het bedrijf op het moment dat zij komen. Daar zit dus geen preventieve toets in. Mevrouw Sterk vroeg of dit onderwerp kan worden betrokken bij het onderzoek naar de huisvestingstoets bij huwelijksmigratie. Ik zal kijken of wij dat onderzoek kunnen uitbreiden met de met name niet-Europese arbeidsmigranten.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Ik vroeg dit omdat ik mij afvroeg of het relevant is om het daarbij te betrekken, of er gevallen zijn waarin het goed was geweest als gekeken was of er passende huisvesting was. Ik weet ook dat wij veel kennismigranten die hoogopgeleid zijn en die waarschijnlijk gewoon een Shellhuis hebben, om het maar zo te zeggen. Er zijn natuurlijk niet alleen hoogopgeleide arbeidsmigranten. De komende jaren zullen wij toch waarschijnlijk ook lager opgeleide arbeidsmigranten krijgen. Dan is de vraag natuurlijk wel relevant. Daarom vraag ik om dit onderwerp mee te nemen in het onderzoek.

Staatssecretaris **Albayrak**: Voor die mensen geldt natuurlijk per definitie de tewerkstellingsplicht, die wordt getoetst door het WERKbedrijf van UWV. Ik zal nagaan of die toets ook daar betrekking op heeft.

In de pilot met circulaire migratie die half 2010 gaat lopen, betreft lager opgeleide migranten. Het project is voor mensen die een beroepsopleiding hebben. Een van de voorwaarden hiervan is dat de huisvesting is geregeld. Op onderdelen van arbeidsmigratie waarbij specifiek wordt ingezet op lager opgeleiden, is beschikbaarheid van huisvesting uitdrukkelijk meegenomen.

Ik denk dat het nu redelijk snel kan gaan omdat ik aan de hand van vragen die door eerdere sprekers zijn gesteld, ook al een aantal onderwerpen heb behandeld die door andere sprekers zijn genoemd, voor zover ik daar nog niet naar had verwezen. Ik begin met de vragen van mevrouw Sterk. Zij vraagt naar de kwestie van de zorgverzekering. Dit punt is een aantal keren aan bod gekomen, niet alleen in dit debat. Ik heb al eerder gezegd dat een oplossing werd gezocht. Het gaat uitdrukkelijk om een categorie gezinsmigranten die met een mvv inreizen op grond van het nareisbeleid en voor wie geldt dat zij een aanvraag voor de verstrekking van een verblijfsvergunning asiel indienen. Daar zag dit specifiek op. Voor deze categorieën heb ik eerder aangegeven dat zij op basis van de Regeling verstrekkingen asielzoekers aanspraak kunnen maken op vergoeding van ziektekos-

ten zodra het asielverzoek is ingediend. Voorafgaand aan de indiening van het asielverzoek moeten de nareizende gezinsleden net als alle andere asielzoekers zich registreren op het aanmeldcentrum en een afspraak maken voor de indiening van een asielverzoek. Zij krijgen dan een plek in de tijdelijke noodopvang. Op dat moment zijn zij ook verzekerd. Het staat hun op dat moment ook vrij om in afwachting van het indienen van het asielverzoek te verblijven bij hun partner of ouder die al in een gemeenteverblijf woont. Dan is dus ook de verzekering voor die periode geregeld. Aanpassing van regelgeving is dus niet nodig. De Rvb is het minst van toepassing op categorieën vreemdelingen die geen recht hebben op enige andere verstrekking. Hun kosten worden al voldoende gedekt geacht door de Rva.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Ik heb het voorbeeld van de gemeentewoning geven. Ik weet dat het bij de COA is geregeld, maar nu zegt de staatssecretaris dat het eigenlijk ook geregeld is bij de gemeentewoning. Deze mensen vallen dus, in de periode dat ze wonen bij degene die het hoofdverblijf heeft, ook onder de zorgverzekering, als zij het TNV-nummer aanmelden.

Staatssecretaris **Albayrak**: Het gaat om de TNV-plek. Als zij zich hebben gemeld met een asielverzoek, is de TNV-registratie er. Dan krijgen zij een plek toegewezen. Dat is eigenlijk de wachtlijst voor het in behandeling nemen van het asielverzoek. Op dat moment ben je verzekerd, ook als je in afwachting van de indiening van het asielverzoek zegt dat je niet in de tijdelijke noodvoorziening wilt wonen, maar bij een partner, in een huis ergens in de gemeente gaat wonen.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ik vind het prettig dat de staatssecretaris wat sneller wil gaan, maar wil haar toch vragen om even terug te gaan naar de vragen die ik gesteld heb. Volgens mij heeft ze er namelijk eentje overgeslagen.

Staatssecretaris **Albayrak**: Eentje maar?

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ja, volgens mij wel, maar als u denkt dat het er meer zijn, hoor ik dat ook graag.

Ik krijg verschillende meldingen over de wachttijden bij de gemeentelijke basisadministratie. Dit betekent voor de mensen in kwestie dat zij geen sofinummer hebben, waardoor zij zich niet kunnen verzekeren. Ik vraag de staatssecretaris of het mogelijk is om op basis van de IND-gegevens de GBA-inschrijving te versnellen. Ik denk dat dat in ieders belang is.

Staatssecretaris **Albayrak**: Een van de routes die we nu verkennen, is of dit een mogelijkheid is. Ik ben daarover in gesprek met de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, die over de GBA-registratie gaat. Waar mogelijk zullen we dat gaan versnellen.

Mevrouw Sterk heeft een uitgesproken opvatting over de hoogte van de bestuurlijke boete en over het bepalen van de hoogte van de bestuurlijke boete. De IND zegt de referent of de vreemdeling een boete aan wanneer sprake is van herhaalde overtreding van eenzelfde verplichting. In de Vreemdelingenwet is een maximumboete vastgelegd van € 2000. Bij herhaalde overtreding kan de boete worden verhoogd met 50%. Dat komt dan dus neer op € 3000. Daarbij spelen mee de ernst van de overtreding, de mate waarin het de overtreder kan worden verweten en de omstandigheden van de overtreding. De boete staat uitdrukkelijk dus niet op zichzelf. De boete kan gepaard gaan met een schorsing of intrekking van het referentschap. Dat laatste is de belangrijkste sanctie die wij in het nieuwe wetsvoorstel hebben geïntroduceerd. Dat dit niet zou plaatsvinden, is wat mij betreft dus ook te snel geconcludeerd.

Ik hoef u niet de berekening van de kosten van een uitzetting te geven. U weet wat de kosten zijn van een vliegticket en van het transport van een vreemdeling, die we allemaal doorberekenen. Dat komt al snel op een bedrag van boven € 1000. Een combinatie van de bestuurlijke boete met deze bedragen zou wat mij betreft voldoende moeten zijn. Dit vind ik vooral ook omdat mevrouw Sterk een parallel lijkt te trekken tussen de boetes van de Arbeidsinspectie voor de tewerkstelling van illegalen volgens de Wet arbeid vreemdelingen. Die boetes die in die wet zijn vastgesteld zijn hoog, omdat de combinatie van pakkans en hoogte van de boete moet zorgen voor afschrikking. In het huidige geval hebben we het echter echt over een andere, bestuurlijke boete, die bijvoorbeeld ook gaat over te laat melden of niet melden. Daarin kunnen dus elementen zitten van niet-verwijtbaarheid. Het ophogen van de boetes naar het niveau waarover mevrouw Sterk spreekt, is wat mij betreft niet in verhouding, zeker voor het dit niet per definitie en alleen maar gaat om mensen die de boel bedonderen. De vergelijking met de Wet arbeid vreemdelingen gaat hier wat mij betreft dus niet helemaal op. Overigens is het zo dat de Arbeidsinspectie bij de toepassing van deze wet ook gradaties onderscheidt, waardoor het beeld genuanceerder is dan alleen maar: daar zijn de boetes hoog en hier zijn ze wat lager.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Dat is ook precies een argument voor mijn stelling dat het goed zou zijn om in ieder geval het maximum op te trekken. Als er namelijk sprake is van niet-verwijtbaarheid, kan ik mij voorstellen dat inderdaad niet de maximumboete wordt gegeven maar dat er rekening wordt gehouden met die niet-verwijtbaarheid.

Het valt mij ook op dat de staatssecretaris zegt dat zij het in ieder geval voor personen wat te hoog vindt. Daarmee zegt zij dus dat zij zich deze hoogte wel kan voorstellen voor bedrijven. Hoor ik haar zo goed?

Staatssecretaris **Albayrak**: Als een bedrijf zich systematisch schuldig zou maken aan het niet voldoen aan de criteria, aan de eisen van het zijn van referentschap, dan is de hoogte van de boete slechts één element. Het is dan veel effectiever om niet te lang te aarzelen met het intrekken of schorsen van het referentschap. De consequenties daarvan, namelijk dat zo'n bedrijf niet langer een arbeidsmigrant kan laten overkomen, zijn vele malen ingrijpender dan de hoogte van de boete.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Dat is natuurlijk waar. Tegelijkertijd constateren we ook dat het moeilijk is om kosten te verhalen op mensen die hier onterecht zijn terechtgekomen. Dat is voor mijn fractie een argument om te proberen via bestuurlijke boetes in ieder geval een deel van de kosten indirect terug te halen. Natuurlijk is de uiteindelijke intrekking van het referentschap het ultieme middel. Daar zijn we het snel over eens. Juist daarom is een bestuurlijke boete daarbij passend. De kosten die in een dergelijk geval nu eenmaal gemaakt zijn, bijvoor-

beeld voor onderzoek of het beoordelen of alles terecht is gegaan, zeker als het herhaaldelijk is gebeurd, kunnen een reden zijn om de bestuurlijke boete toch op te leggen.

Staatssecretaris **Albayrak**: Bij het zoeken naar de hoogte van de boete hebben we echt gekeken naar proportionaliteit en naar de vraag of de hoogte van de boete in verhouding staat tot het type plicht dat je de referent oplegt, bijvoorbeeld de administratieplicht. De vraag is of je dan meteen dergelijke hoge boetes op moet leggen.

Dan kom ik toe aan de vraag over het onderscheid tussen natuurlijke personen en bedrijven. De heer Spekman heeft hier ook naar geïnformeerd. Ik heb al uitgelegd dat ik bezig ben met een nadere uitwerking van het boetebeleid. Misschien is het voor nu het handigste als ik toezeg om het concept van die uitwerking naar de Kamer te sturen. We zullen hierin ook ingaan op het onderscheid tussen particuliere referenten en zakelijke referenten, bedrijven. Ik zal hierbij de vraag van de heer Spekman meenemen of voor particuliere referenten een lagere maximale boete aangewezen is dan voor zakelijke referenten. Vervolgens kunnen we daarbij de vraag betrekken welke hoogte geschikt is voor natuurlijke personen en welke voor bedrijven om aan het doel te voldoen.

De heer **Spekman** (PvdA): Ik neem aan dat die conceptuitwerking dan wel voor morgen komt, want ik vind het belangrijk om te weten hoe dit zit. Er ligt een amendement met het voorstel om de boetes voor bedrijven te verhogen. Ik hoor mevrouw Sterk nu roepen dat het amendement een verhoging voor bedrijven én voor particulieren behelst. Ik ben het in het geval van de bedrijven met mijn collega eens dat die ruimte voor verhoging geboden moet worden. Dit amendement ligt er nu. Ik vind het van belang dat we deze discussie de komende dag met elkaar voeren. Ik kan mij voorstellen dat de staatssecretaris niet kan waarmaken dat deze informatie er morgen is, maar dan wil ik toch dat zij iets nauwgezetter ingaat op de volgende vraag. Kan zij zich voorstellen dat het in een boetesysteem wel goed kan zijn om de maximumboete voor bedrijven te verhogen in gevallen waarin systematisch wordt geweigerd om de administratie op orde te brengen? Dan is er immers een financieel belang en is € 4000 weinig afschrikwekkend. Ik sluit mij op dit punt echt aan bij het betoog van mijn collega. Het is in een dergelijk geval reëel om de boete te verhogen. Je kunt het in een soort van staffel doen als men meermalen nalatig is.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik zal morgen, voor de behandeling in tweede termijn van dit wetsvoorstel, een schriftelijke reactie op het amendement geven waarbij deze vragen worden meegenomen.

Voorzitter. Mevrouw Sterk vraagt nogmaals – inmiddels is ook die wens van haar mij bekend – of het niet wijs is om de termijn van de zelfstandige verblijfsvergunning te verlengen van drie naar vijf jaar. Ik loop iets te lang mee in dit huis en heb ook iets te hard meegewerkt aan het vasthouden aan een zelfstandige vergunning voor vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld, om nu al te snel te zeggen dat wij de termijn van afhankelijkheid gaan verlengen van drie naar vijf jaar. Ik denk dat daarmee het door haar beoogde doel, het afschrikken van schijnhuwelijken, niet evident wordt gehaald. Wij hebben daarvoor andere routes – ik doe daar helemaal niets aan af – en andere maatregelen. Maar ik wil het risico van het weer in een afhankelijkheid dwingen van kwetsbare vrouwen met de chantage door mishandelende partners, niet voor mijn rekening nemen. Ik zal de door mevrouw Sterk gewenste verlenging in ieder geval dus niet overnemen.

Mevrouw **Sterk** (CDA): In Nederland gaan wij uit van het principiële standpunt dat mensen in een relatie gelijkwaardig zijn. Waarom gaan wij ervan uit dat er bij relaties die blijkbaar uit het buitenland komen, sprake is van een afhankelijkheid? Verder ben ik het met de staatssecretaris eens dat bij huiselijk geweld er na één of twee jaar de mogelijkheid moet zijn om er uit te stappen om uiteindelijk ook in aanmerking te komen voor de zelfstandige verblijfsvergunning. Die route is inmiddels ook geregeld; dat is nog onder minister Verdonk gebeurd. Bijna alle landen om ons heen hanteren een termijn van vijf jaar. Ook de Europese Gezinsrichtlijn hanteert die termijn. Welke argumenten zijn er dan nog om het op die drie jaar te houden?

Staatssecretaris **Albayrak**: De gelijkheid van partners is niet alleen voor ons uitgangspunt, maar gelukkig in Nederland ook de praktijk. Veel migrantengezinnen staan echter op een veel lagere trede op de emancipatieladder dan het gemiddelde van Nederland. Dat is toch ook een feit? Dat is een van de redenen waarom er, omwille van de bescherming van kwetsbare vrouwen, voor is gekozen om die afhankelijkheid niet langer te maken dan noodzakelijk. Na lang aandringen van fracties in de Tweede Kamer hebben wij gelukkig geregeld dat iemand een onafhankelijke verblijfsvergunning kan krijgen, als aangetoond is dat zij gedurende die drie jaar van afhankelijkheid mishandeld wordt. Daarin hebben wij voorzien! Dat is een van de grootste winsten van dat debat geweest. Maar je moet je niet alleen richten op vrouwen die worden mishandeld, maar ook vanuit emancipatoire gedachten zeggen dat zo'n vrouw na drie jaar op eigen benen moet kunnen staan als zij dat wil. Zij moet ook met betrekking tot participatie op de arbeidsmarkt haar eigen keuzes maken en niet in een afhankelijke positie ten opzichte van die man blijven hangen. Ik vind dat nog steeds het sterkste argument, maar in combinatie met dat ik zeg dat wij deze verlenging niet nodig hebben om het doel te dienen dat mevrouw Sterk wil, namelijk een adequate bestrijding van schijnhuwelijken.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Het is natuurlijk niet het enige doel. Ik zei dat het er een gevolg van is. Zo gaat het ook bij de asielwetgeving; als een ander land strengere eisen stelt, gaat bij ons de instroom omhoog. Andersom werkt dat ook zo. Er zit een zeker waterbedeffect in. Ik denk dat wij principieel van mening verschillen. Net als het kabinet, zijn wij ook bezig om huwelijksdwang tegen te gaan. Wij willen neef-nichthuwelijken gaan verbieden. Dat zijn allemaal maatregelen aan de voorkant om te voorkomen dat vrouwen in een afhankelijkheidsrelatie in Nederland terechtkomen. U deelt ook dat wij er in Nederland van uitgaan dat vrouwen en mannen niet afhankelijk van elkaar zijn, maar voor elkaar kiezen. Dat moet het uitgangspunt van beleid zijn. Als er uitzonderingen zijn, moeten wij mogelijkheden bieden om er uit te stappen. Die mogelijkheden zijn er, maar dat betekent

niet dat wij, omdat er mogelijk afhankelijkheidsrelaties zijn, maar met een generale regel dat moeten zetten op drie jaar, terwijl de rest van Europa het op vijf jaar heeft gesteld.

Staatssecretaris **Albayrak**: Het zijn zeker niet alle landen, maar nog belangrijker is dat wij hierbij inderdaad principieel van mening verschillen. De theorie is dat partners gelijk zijn, maar als woordvoerder Integratiebeleid weet u toch dat de praktijk een andere is? Was het maar zo dat wij zover waren dat wij dit soort regels en bescherming van kwetsbaren niet nodig hadden. Het verlengen van de termijn van drie naar vijf jaar zal afdoen aan het integratiebeleid voor vrouwen. Dit geldt met name vrouwen die in een kwetsbare positie terecht kunnen komen. Het is onnodig om dat risico in te bouwen, omdat het effect van de bestrijding van schijnhuwelijken er via andere routes wel degelijk al is. De aanpak is forser dan ooit. Het gaat om de duur van de afhankelijkheid nadat men is toegelaten. U spreekt over een waterbedeffect: als het ene land strengere regels heeft, gaat men naar een ander land. Die vergelijking gaat in dit geval helemaal niet op, zeker niet met asiel. Het gaat om mensen die in het kader van gezinshereniging bij hun hier wonende partner worden toegelaten. Daarna is de vraag hoe lang je vrouwen afhankelijk wilt laten zijn van een man die verblijfsgever is.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Het feit dat het vijf jaar duurt, betekent ook dat de partner – wij gaan er steeds van uit dat het mannen zijn, maar dat kunnen ook best vrouwen zijn – financieel verantwoordelijk blijft. Ik denk niet dat wij het eens worden, maar het is goed dat wij de argumenten hebben gewisseld. Net zo goed als de staatssecretaris zegt dat er van alles aan wordt gedaan om schijnhuwelijken tegen te gaan, kan ik daar het argument tegenover zetten dat we er ook alles aan doen om afhankelijkheidsrelaties tegen te gaan, door het tegengaan van huwelijksdwang, polygamie en huwelijken tussen neef en nicht. Wij weten allemaal wat er in de brieven staat.

Staatssecretaris **Albayrak**: Mevrouw Sterk, ik hoop werkelijk dat er een dag komt waarop dit allemaal niet meer nodig is, maar zo ver zijn wij in Nederland nog lang niet.

De heer **De Krom** (VVD): In Denemarken is de termijn voor het verkrijgen van een zelfstandige verblijfstitel zeven jaar. In de redenering van de staatssecretaris zou het probleem van de schijnhuwelijken dus veel groter moeten zijn in Denemarken dan hier. Het tegendeel is echter het geval. Kan zij daarop ingaan?

Staatssecretaris **Albayrak**: Schijnhuwelijken?

De heer **De Krom** (VVD): Ja, daar had u het toch over? U zegt dat u niet van de termijn van drie jaar af wilt, omdat de vrouwen daardoor juist in de knel komen. Die vrouwen komen in de knel omdat zij daarna vaak in de bijstand terechtkomen. Het kabinet heeft het nog erger gemaakt door de sollicitatieplicht voor bijstandsmoeders ook nog eens te schrappen. Met die emancipatorische redenen hoeft u in ieder geval niet aan te komen bij de VVD. Mijn vraag was de volgende. In Denemarken is de termijn voor het verkrijgen van een zelfstandige verblijfstitel zeven jaar. Volgens uw redenering zou het daar nog veel erger moeten zijn dan in Nederland. Volgens mij gaat daar echter helemaal niets mis.

Staatssecretaris **Albayrak**: Denemarken kent ook andere maatregelen voor het aanpakken van schijnhuwelijken. U maakt die vergelijking vaker, maar die gaat helemaal niet op. Denemarken heeft een heel andere positie. Qua samenstelling, land en beleid lijkt het misschien op Nederland, maar in dit geval gaat die vergelijking op vele manieren mank. Ook tegen mevrouw Sterk heb ik gezegd dat ik om eigenstandige, inhoudelijke redenen ervoor kies om kwetsbare vrouwen niet langer afhankelijk te laten zijn dan nodig is. Als ik zou denken dat dit het enige resterende middel is om schijnhuwelijken daadwerkelijk aan te pakken, dan kom ik in een andere belangenafweging terecht. Ik zeg echter dat ik dat niet nodig heb. Ik verwijs naar de brief over huwelijksmigratie en alles wat wij in dit wetsvoorstel doen om schijnhuwelijken aan te pakken. Je hebt het dan niet nodig om een groep kwetsbare vrouwen in een nog kwetsbaarder situatie te brengen.

De **voorzitter**: We komen terecht in een herhaling van zetten en dat is zelfs met veel tijd jammer.

Staatssecretaris **Albayrak**: Mevrouw Sterk vraagt naar de inschrijving van de kerkgemeenten. De kerkelijke gemeenten hoeven zich alleen bij het handelsregister in te schrijven als dat op grond van de Handelsregistratiewet noodzakelijk is. Als zij deel uitmaken van een kerkgenootschap met rechtspersoonlijkheid is alleen dat kerkgenootschap inschrijvingsplichtig. Wij proberen dus zo veel mogelijk rompslomp te voorkomen.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Dat weet ik, want ik heb de stukken ook gelezen. Het gaat ons natuurlijk met name om juist migrantengemeentes, die heel klein zijn qua samenstelling en zich soms op wisselende locaties bevinden. Juist voor hen is het een enorme bureaucratische rompslomp om zich steeds opnieuw in te moeten schrijven. Ik begrijp namelijk dat dit voor hen geldt, omdat zij geen koepelorganisatie boven zich hebben.

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat is in het kader van de handhaving niet wenselijk. Zelfs als het incidenteel een extra last zou betekenen voor de kleinere gemeentes, is er geen reden om in die mate onderscheid te maken, want dat gaat weer ten koste van de handhaving en de uitvoerbaarheid.

Mevrouw Sterk vraagt ook of een erkend referent wiens erkenning is ingetrokken onder voorwaarde toch weer referent kan worden. Voor de verblijfsdoelen studie, kennismigratie, wetenschappelijk onderzoek en uitwisseling is de erkenning verplicht, zoals zij heeft kunnen lezen. Als dan sprake is van intrekking van een erkend referentschap, kan de referent geen referent meer zijn voor deze verblijfsdoelen. Hij kan wel referent worden voor vreemdelingen die een verblijfsdoel nastreven waar geen erkend referentschap voor nodig is, bijvoorbeeld voor arbeid in loondienst of gezinsmigratie. Het geldt dus uitdrukkelijk voor de doelen waarvoor de erkenning verplicht was. Dat betekent in ieder geval dat door de nieuwe groepen geen gebruik gemaakt kan worden van de versnelde route.

Albayrak

De heer De Krom zou graag zien dat het Vreemdelingenbesluit en het Vreemdelingenvoorschrift, alle lagere regelgeving, naar de Tweede Kamer gaan. Het concept Vreemdelingenbesluit 2000 heeft de Kamer ontvangen. Ik heb toegezegd het concept Voorschrift Vreemdelingen 2000 toe te sturen. Het concept Voorschrift Vreemdelingen 2000 zal binnenkort worden geconsulteerd, zoals ik al zei. We zitten nu in de ronde waarin we even teruggaan naar alle afnemers en partijen. Als die consultatieronde is geweest en de mogelijke aanpassingen zijn doorgevoerd, zal het naar de Kamer gaan.

De heer De Krom vraagt eigenlijk wederom, en ook een beetje buiten de orde van dit debat, of het loketshoppen stopgezet kan worden: na asielaanvragen geen reguliere aanvraag meer. Het mag voor hem geen verrassing meer zijn dat we die weg niet kunnen afsluiten. Als iemand bijvoorbeeld via de asielroute in Nederland een aanvraag heeft doorlopen en hier vervolgens ziek is, mag je hem niet uitsluiten van een aanvraag op medische gronden. Daarover zijn allerlei internationale verplichtingen waar ik niet alleen aan gebonden ben, maar ook aan gebonden wil zijn in het kader van het respect voor mensenrechten.

De heer De Krom vraagt ook naar de samenwerking met de vreemdelingenpolitie bij de handhaving. Wij – dat is de IND – werken zeer nauw samen met de vreemdelingenpolitie en met de politie überhaupt. Daarmee doen we onder andere gezamenlijk de voorstellen tot ongewenstverklaring en het geven van bijstand op de IND-loketten, waaronder het M50-loket. Er is ook heel duidelijk een actieve betrokkenheid van de vreemdelingenpolitie als mensen zonder visum een aanvraag willen indienen. Met enige regelmaat komt het voor dat er meteen vreemdelingenbewaring volgt als de aanvraag ter plekke wordt afgewezen. Zelf ben ik daar een paar getuige van de geweest in de uitvoeringspraktijk. Ook noem ik het uitreiken van verblijfsdocumenten, de openbareordetoets en het doen van onderzoek naar vermeende fraude, zeker bij de IND-loketten in de gemeenten. Daarover hebben we een samenwerkingsovereenkomst, die jaarlijks op actualiteit wordt aangepast en wordt herbevestigd. Bij de samenwerking hebben we een paar uitgangspunten. We sluiten aan op elkaars kennis, expertise en focus. We willen dus niet dubbelen, maar elkaar vooral ook aanvullen. De IND doet het administratieve toezicht en de vreemdelingenpolitie is de sterke arm. Met de voorstellen in dit wetsvoorstel zal die samenwerking stukken verbeterd worden, zowel preventief als repressief. Daarbij kan onder andere gerichter de inzet van de politie gevraagd worden op het moment dat wij constateren dat er hoogrisicozaken zijn.

De heer De Krom vraagt of de richtlijn studie voldoende aanknopingspunten biedt voor handhaving. Het uitgangspunt is dat we de mobiliteit van studenten echt willen bevorderen, ervan uitgaande dat de grootste groep toch echt nog altijd de bonafide studenten zijn waarvan we graag willen dat ze hier komen studeren, maar af en toe ook blijven na hun studie. We willen voor hen dus geen onnodige barrières opwerpen, maar dat wil allesbehalve zeggen dat we niet preventief en repressief inzetten op de handhaving bij bijvoorbeeld misbruik. In de Europese richtlijn waar de heer De Krom naar verwijst, zijn het vooral de lidstaten zelf die regels, en dus ook toelatingsvoorwaarden, stellen en daarop toezien. Wij hebben de regels in dit wetsvoorstel in ieder geval gesteld voor een strakkere, effectievere handhaving bij de mensen die voor studie naar Nederland komen.

Dan kom ik op de handhaving van de kennismigrantenregeling. Mevrouw Sterk vroeg of je niet met andere criteria moet werken. Zij vroeg of wij niet ook opleidingseisen moeten stellen aan kennismigranten. Wij hebben op dit moment alleen een inkomenscriterium. Dat maakt dat de kennismigrantenregeling goed functioneert. Daar wordt, zoals bedoeld, veel en gemakkelijk gebruik van gemaakt. De regeling is overigens onder het vorige kabinet al vastgesteld. Het is zowel voor de uitvoering als voor de handhaving een werkbaar criterium en een werkbare regeling die de IND in staat stelt om een en ander te toetsen bij UWV en Suwinet middels de koppelingen die wij na afspraak met de Kamer tot stand hebben gebracht. Om de "wokprofessoren" zoals de heer De Krom die noemde, tegen te gaan hebben wij het voornemen om in een wijziging die in de maak is, te regelen de aanvraag voor een verblijfsvergunning te weigeren als de beloning evident niet marktconform is; te hoog in vergelijking met wat normaal wordt betaald. Er wordt dus gekeken naar het niveau van de beloning. Er wordt niet alleen bekeken of zij boven die grens van € 50.000 ligt, maar ook of dat een marktconforme beloning is. Dat wordt verder uitgewerkt in de herziening van de Wet arbeid vreemdelingen. Als wij kijken naar de landen van herkomst van degenen die gebruik maken van de kennismigrantenregeling – die overzichten heeft de heer De Krom ook gezien – komen wij met name op de Verenigde Staten en India. Ook als wij kijken naar de sectoren waarin kennismigranten werkzaam zijn, heb ik niet het vermoeden dat met dat inkomenscriterium alleen wij een te ruime kennismigrantenregeling hebben waar de verkeerde mensen gebruik van maken.

De heer De Krom vroeg hoe wij voorkomen dat er misbruik wordt gemaakt door langdurig ingezetenen van de Europese Unie bij doormigratie. Als je in Nederland langdurig ingezetene bent, kun je niet zomaar vrij reizen naar andere Europese landen en andersom geldt dat dus ook. Om daarvoor in aanmerking te komen, moet je vijf jaar onafgebroken rechtmatig verblijf hebben in een van de Europese landen. Pas dan heb je de status van langdurig ingezetene volgens de Europese afspraken. Pas dan kun je naar Nederland komen. Daar is uitdrukkelijk voor gekozen om de mobiliteit van deze mensen op de Europese arbeidsmarkt te stimuleren. De IND controleert op dat moment de verblijfskaart die wordt overlegd en bekijkt of dat overeenkomt met het document dat in de betreffende lidstaat wordt afgegeven. Er wordt dus getoetst op het toelatingsbeleid in de landen waar het eerste verblijf is verkregen. Vooralsnog is er geen reden om te denken dat in de eerste toelating in de landen van herkomst dingen gebeuren. Wij gaan ervan uit dat alle Europese landen hun eigen regels gewoon handhaven. Wij wisselen daar met enige regelmaat ook informatie over uit.

Voorzitter: Schippers

Staatssecretaris **Albayrak**: De heer De Krom vroeg waarom er gekozen is voor vijf jaar uitsluiting in plaats van tien jaar. Hij heeft het dan over de erkenning van de referenten. Wij hebben bij de keuze van de termijn aansluiting gezocht bij de Europese richtlijn wetenschappelijk onderzoekers. Deze beperkt de aansprakelijkheid tot vijf jaar. Dat was in ieder geval een minimum

waaraan wij ons moesten houden. Ik denk dat het ook wel een gangbare termijn is als wij kijken naar termijnen in andere Europese landen.

Over het kostprijsonderzoek heb ik denk ik voldoende gezegd. Dat komt in de aanloop naar de begrotingsvoorbereiding voor 2011. Bij de Voorjaarsnota hoort de Kamer daar dus meer over naar aanleiding van onder andere het onderzoek van Ernst & Young dat is uitgevoerd in 2009.

De heer De Krom vroeg ook naar de wijzigingen in de vrijstellingen van het mvv-beleid. Dat zijn voorstellen geweest – ik weet niet of dat net voor zijn tijd was – die met de Kamer zijn gedeeld en waar debatten over zijn geweest. Het ging onder andere over minderjarigen die drie jaar in Nederland hebben gewoond. Daarvan is gezegd dat je minderjarigen minder snel met uitzetting moet bedreigen als bijvoorbeeld leges niet zijn betaald of een vergunning niet op tijd verlengd is. Dat was in ieder geval een lijn waarop de meerderheid van de Tweede Kamer gevonden werd.

Hetzelfde geldt voor de verlenging van de verschoningstermijn van zes maanden naar twee jaar. Als er geen reden was om iemands vergunning in te trekken, maar iemand slechts vergeten was zijn vergunning te verlengen terwijl de gronden ervoor nog intact waren, dan kon je daar binnen zes maanden nog op terugkomen. Die termijn is ook met instemming van de Kamer verlengd naar twee jaar. De brief hierover aan de Kamer dateert al van 29 oktober 2008. Dat was dus inderdaad, even hardop denkend, voordat de heer De Krom het woordvoerderschap van de heer Kamp overnam. In de bijlage van die brief worden ook de juridische achtergronden toegelicht.

De heer **De Krom** (VVD): Wat de staatssecretaris zegt klopt; ik heb deze aspecten namelijk wel gelezen in de debatten naar aanleiding van de nota Modern migratiebeleid. Mijn vraag is echter of dit al geëffectueerd is.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ja, want het algemeen overleg met de Kamer is op 11 november 2008 geweest. De Kamer weet bovendien dat ik altijd de Kamerdebatten afwacht om te kijken of er een meerderheid is voor de plannen die ik presenteer en dat ik de plannen, na ommekomst van die debatten, ook zo snel mogelijk in werking doe treden.

De heer De Krom vraagt verder waarom de garantstelling overboord gaat. In het systeem dat wij nu introduceren geef je de referent een wettelijke positie en worden sancties geïntroduceerd, zowel de bestuurlijke boete als de mogelijkheid van schorsing en intrekking. Ik denk dat wij nu vele malen effectiever kunnen optreden dan via de garantstelling, die in de praktijk amper leidde tot optreden tegen de referent. Ik zie dat daarvan nog steeds amper gebruik wordt gemaakt, onder andere vanwege de uitvoerbaarheid. Het kostenverhaal, de bestuurlijke boete en de mogelijkheid tot schorsen en intrekken van het referentschap: dat is een samenspel van maatregelen dat veel effectiever zal zijn dan de garantstelling.

De heer De Krom stond vrij lang stil bij het volgende: op papier ziet het er allemaal wel mooi uit, maar gaat alles rondom de handhaving wel helemaal lukken? Even los van de geautomatiseerde systemen en alles wat wij nu al doen, zullen wij sowieso het hele jaar 2010 nog nodig hebben om INDIGO op alle punten functionerend te krijgen. Om met mevrouw Van Velzen te spreken: over de functionaliteit geen twijfel, maar nu de praktijk nog. Misschien is het goed dat ik er nog een paar dingen over zeg.

De grootste wens bij dit wetsvoorstel is dat wij niet alleen inzetten op sneller en beter voor die mensen die wij graag naar Nederland zien komen – de kennismigranten, de studenten, de wetenschappers, de sporters en noemt u ze allemaal op – maar dat wij ook veel beter in staat zullen zijn om ons beleid – toelating, gezinsmigratie, het reguliere beleid – veel effectiever te handhaven. Daaraan heeft het de afgelopen jaren te veel geschort: registratie, begrijpen, duiden. Wat zijn de trends, is er fraude en misbruik, door wie wordt dat gedaan, waar zitten de risicogroepen en hoe kun je die gericht aanpakken zonder de goedwillenden dwars te zitten? Daarin gaat dit wetsvoorstel vooral verschil brengen. Mijn inzet richting de IND tijdens het maken van dit wetsvoorstel is geweest om maximaal in te zetten op handhaving. Wij hebben er vele gesprekken over gevoerd. Het gaat over systematischere handhaving dan wij tot nu toe hebben gedaan: risicoanalyses die door de IND worden gemaakt op basis waarvan je je handhavingsinstrumenten gericht kunt inzetten. Het gaat om het generieke behandelproces, waarin wij handhaving als trajectcontrole in het hele traject een plaats hebben gegeven, maar ook handhaving door risicosturing. Het gaat echt om de behandelprofielen per persoon, waarbij je per keer bekijkt: wat is het risico en hoe kunnen wij daarbij een profiel maken waardoor wij in het hele traject kunnen handhaven? Dan is er handhaving als ondersteuning van het handmatig beslisproces. Dat doen wij bijvoorbeeld bij het nader horen van partners in het kader van de aanpak van schijnhuwelijken. Wij hebben de handhaving aan de hand van signalen en onderzoek. Denk aan een bericht van de Arbeidsinspectie. Dus ook signalen die van buiten komen, worden opgepakt en in het systeem verwerkt als redenen voor handhaving, met daarbij een traject. Er is handhaving aan het loket. Wij zien soms mensen verschijnen aan het IND-loket met identiteitsdocumenten die niet kloppen. Op dat moment kunnen wij begrijpen, optreden en registreren om daaraan de consequenties te kunnen verbinden. Zo kan ik nog wel even doorgaan. De lijst is te lang en ik wil de Kamer daarmee niet vermoeien. Zij heeft een aantal zaken ook zelf al kunnen lezen, maar wat een nieuwe aanpak van de fraude- en misbruikbestrijding betreft, denk ik dat wij hier in combinatie met de geautomatiseerde systemen iets in de hand hebben wat tot nu toe in het hele migratiebeleid nog nooit is doorgevoerd.

De heer De Krom zegt dat de meldingen van de gemeente over uitkeringen die worden verstrekt, bijna nooit leiden tot een intrekking van het verblijfsrecht. Het komt wel degelijk voor dat gemeenten uitkeringen verstrekken aan vreemdelingen voor wie een beroep op de publieke middelen gevolgen kan hebben voor het verblijfsrecht. In deze gevallen is ook voorzien in een afspraak dat de gemeente het signaal afgeeft aan de IND. De IND beoordeelt alle signalen standaard binnen drie maanden. Indien mogelijk volgt er een optreden, gericht op de intrekking van de verblijfsvergunning. Dat is ook afhankelijk van de vraag of men onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie et cetera.

In de praktijk leidt dit meestal niet tot de intrekking van de verblijfsvergunning omdat in een belangenafweging, soms door de IND zelf, maar soms ook door de rechter, wordt gezegd dat het belang van gezinsleven de

intrekking van een verblijfsvergunning in de weg staat. In dat geval wordt het beroep op de publieke middelen gestopt. De uitkering wordt gestopt. Die uitkering kun je wel intrekken, of niet intrekken als de belangenafweging in het kader van artikel 8 EVRM in het voordeel van de vreemdeling uitvalt. Soms gebeurt dit ook als wij zeggen dat er reden voor intrekking via de rechters is.

De heer **De Krom** (VVD): Wat de staatssecretaris nu zegt, blijkt helemaal nergens uit. Ik heb het voorbeeld net genoemd van Utrecht, waar 1600 vreemdelingen in de bijstand zitten. Niet één verblijfsvergunning wordt ingetrokken, met artikel 8 EVRM in de hand. Die bijstandsuitkeringen lopen gewoon door, hoor. Minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft hiernaar onderzoek laten doen. Het gebeurt in de praktijk gewoon niet. In de praktijk worden door gemeenten na drie of vijf jaar gewoon bijstandsuitkeringen verstrekt als vreemdelingen naar Nederland komen. Dat doen wij al jaren. Daarom hebben wij ook zo'n groot probleem met een oververtegenwoordiging van sommige allochtone groepen in de bijstandsuitkeringen, in sociale uitkeringen. Het is dramatisch. Dit kabinet weigert om daaraan iets te doen. Ik heb PvdA-leider Bos ook wel eens horen zeggen dat wij naar een sociaal ingroeimodel moeten voor de sociale zekerheid. Dat was een aantal jaren geleden. Ik heb er nooit meer iets over gehoord. De staatssecretaris laat deze misstanden gewoon doorsudderen. Dat is wat zij doet.

Staatssecretaris **Albayrak**: Nee. Wat de verantwoordelijkheid bij Justitie betreft: wij hebben al twee jaar geleden gezegd dat het hartstikke noodzakelijk is om die bestanden te koppelen. Ik wil weten wanneer ik vreemdelingenrechtelijk moet optreden wanneer iemand een beroep doet op een bijstandsuitkering waarop hij geen recht heeft en wat een reden is voor intrekking. Of dit nu onderdanen zijn van de Europese Unie of anderen, dat maakt voor mij niet eens zoveel uit. Wij hebben die koppeling tussen de bestanden tot stand gebracht. De effecten daarvan zullen wij ook gaan zien. Het hele wetsvoorstel modern migratiebeleid stelt ons in staat om beter te communiceren, ook met SZW, ook met het UWV, ook met CWI's et cetera. Wij zullen beter in staat zijn om al die signalen op te vangen voordat de verkeerde mensen een uitkering hebben en waarbij ik vreemdelingenrechtelijk moet optreden.

De wens van de heer De Krom om de sociale zekerheid meer te verbinden met het migratiebeleid, het ingroeimodel et cetera, heeft hij besproken met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dat debat is eind vorig jaar gevoerd. Daaraan heb ik vanuit zijn verantwoordelijkheid niets meer toe te voegen. Nogmaals: ik heb werkelijk geen idee waartoe die heroverweging uiteindelijk zal leiden, maar ik kan mij voorstellen dat dit soort vragen wordt meegenomen bij de vraag hoe wij in Nederland omgaan met migratie en sociale zekerheid. Ik wil daarop niet vooruitlopen, maar dit debat komt vast nog wel een keer terug.

De heer **De Krom** (VVD): Het wordt inderdaad bijna een herhaling van zetten. In de praktijk gebeurt het dus nooit. Maar laat ik de vraag anders formuleren. In de wet zoals die is geformuleerd in de Vreemdelingenwet, artikel 16, lid 1, sub c, staat dat een vreemdeling duurzaam en zelfstandig moet kunnen voorzien in zijn eigen levensonderhoud. Als hij dat niet kan, kan de verblijfsvergunning worden ingetrokken. Dat gebeurt dus niet. De wet wordt niet uitgevoerd op basis van artikel 8 EVRM. Wat vindt u daar nou van? Vindt u dat nou wenselijk of vindt u dat onwenselijk? Zegt u nou eens wat u daarvan vindt. Wat wilt u eraan doen als u het onwenselijk vindt?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik vind het onbestaanbaar dat het vorige kabinet, waar u onderdeel van uitmaakte, deze situatie heeft laten voortduren. Met dit wetsvoorstel wordt daar korte metten mee gemaakt. Dat is de werkelijkheid. Dit wetsvoorstel voorziet namelijk in een handhaving door een koppeling van bestanden van bijvoorbeeld de Belastingdienst en Justitie, om te kunnen vaststellen dat mensen niet het inkomen verdienen dat ze hebben opgegeven. Je moet inkomen hebben om iemand naar Nederland te halen. Een andere mogelijkheid is dat migranten bijvoorbeeld zeggen dat ze een inkomen van meer dan € 50.000 verdienen, maar dat niet doen. Aan dat soort schijnconstructies gaat dit wetsvoorstel een einde maken.

De **voorzitter**: Mijnheer De Krom: de laatste keer. Kort graag.

De heer **De Krom** (VVD): Ik heb goed genoteerd wat de staatssecretaris heeft gezegd: zij gaat op korte termijn het probleem oplossen met de 1600 of 1575 gevallen in Utrecht. Dit zijn vreemdelingen die allemaal bijstand hebben en waarvan de verblijfsvergunning niet kan worden ingetrokken. Het beleid wordt vanaf nu immers helemaal anders. Ik geloof er helemaal niets van.

Staatssecretaris **Albayrak**: Die 1600 zijn waarschijnlijk gerelateerd aan de verblijfsduur. Dit debat hebben we met u ook gehad: een Europeaan die hierheen komt, bijvoorbeeld een Pool die hier al 15 jaar woont, heeft zoals iedereen recht op een bijstandsuitkering nadat hij hier rechtmatig verblijf heeft gekregen enzovoorts. Er wordt gesuggereerd dat er zoveel Polen met een bijstandsuitkering zijn. Dit gaat echter niet alleen om Polen. Het gaat erom of het aanvragen van een verblijfsvergunning een grond is om te kunnen intrekken binnen de regels die er zijn. Mijn stelling is dat dit het zoveelste voorbeeld is van het niet handhaven van afgesproken beleid door een gebrekkige registratie, en een nog gebrekkiger handhaving. Met dit systeem komen we er veel beter achter dat sprake is van het hebben van een uitkering die reden kan zijn voor een intrekking, en dat de IND tot die intrekking overgaat. Als u mij vraagt of dat het gevolg is van dit wetsvoorstel, zeg ik ja.

De heer De Krom vroeg hoe het staat met de motie van de oud-leden Van de Camp en Kamp. Op 18 september 2009 heeft de minister van SZW mede namens de minister voor Jeugd en Gezin en mij een reactie op deze motie gegeven. Op 11 november vorig jaar is een debat gevoerd met de minister van SZW over de Nota arbeidsmobiliteit en sociale zekerheid. Het onderscheid tussen legaal in Nederland verblijvende vreemdelingen en Nederlanders met betrekking tot het verlenen van bijstand wordt wat de minister van SZW betreft in strijd geacht met de discriminatieverboden van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens. Ook dat had de Kamer al voldoende gewisseld in het debat met de minister van SZW.

Albayrak

De heer Spekman besteedde aandacht aan het mogen werken van houders van een medische vergunning. Bij verblijf op medische gronden is arbeid inderdaad niet toegestaan. De minister van SZW heeft tijdens het AO van 18 november 2009 over de herziening van de Wet arbeid vreemdelingen wel toegezegd dat er een verruiming van de arbeidsmarkttoegang voor houders van een medische vergunning en hun gezinsleden komt. Deze verruiming vindt plaats indien een verblijfsvergunning voor voortgezet verblijf wordt afgegeven. Op het moment dat de medische vergunning wordt omgezet in een verblijfsvergunning voor voortgezet verblijf is arbeid voortaan toegestaan, ook voor eventuele gezinsleden. Het is op dat moment duidelijk dat de medische situatie zodanig is dat de persoon aan verblijf in Nederland gebonden blijft. Dat is het moment waarop men vrij is om te gaan werken, wat dus ook geldt voor de gezinsleden. Er is geen sprake van dat deze toezegging niet wordt uitgevoerd. De Kamer heeft de brief over de medische verblijfsvergunning gekregen: een jaar een artikel-64-situatie, en dan twee jaar medische status. Daarna krijgt men pas voortgezet verblijf en dan pas mag men werken. De facto geldt voor houders van een medische vergunning dus dat zij na drie jaar pas voortgezet verblijf krijgen, waarmee ze kunnen werken.

De heer Spekman heeft gevraagd of de uitzondering voor asielzoekers die nu bij de garantstelling geldt, onder het nieuwe systeem ook voor asielzoekers zal gelden. Wij hebben wat betreft het kostenverhaal geen uitzonderingen gemaakt, zoals nu wel is gedaan bij de garantstelling. Het kostenverhaal speelt namelijk alleen als een vreemdeling moet terugkeren en dat niet doet. Dat is de reden waarom wij niet in uitzonderingen hebben voorzien. Als je dat wel zou doen, zou je die uitzonderingen ook bij het boetebeleid moeten maken. Ik geloof dat, wederom gezien de handhaafbaarheid hiervan, op het moment dat zich de situatie voordoet waar sprake is van daadwerkelijke terugkeer, dit ook niet wenselijk zou zijn.

De heer Spekman heeft verder gevraagd wat precies de vereenvoudigingen zijn voor gezinsherenigers en gezinsvormers als het gaat om de verhouding tot andere referenten. Een belangrijke vereenvoudiging en versnelling voor de gezinsreferenten zit hem in het feit dat wij de gecombineerde toegangs- en verblijfsprocedure doorvoeren. Er wordt bij een aanvraagprocedure streng en zorgvuldig gecontroleerd of aan de voorwaarde voor toelating wordt voldaan. Indien eenmaal is vastgesteld dat aan die voorwaarden wordt voldaan, zal de afgifte van de verblijfsvergunning sneller en efficiënter verlopen. De gezinsmigranten zullen over de gehele linie dus van een aantal procedurele verbeteringen en versnellingen profiteren. Dat zit hem vooral in het combineren van de mvv en de VVR.

Ik wil nog even terugkomen op de vraag van mevrouw Van Velzen over de kosten van INDIGO. In 2006 is ten behoeve van de businesscase INDIGO een bedrag van 60 mln. geraamd. Op 15 oktober jongstleden heb ik de Kamer geïnformeerd dat wij er nu rekening mee houden dat er 68 mln. nodig zou zijn voor de invoering. Een actualisering is voorzien in het voorjaar. Dan zal hoop ik duidelijk worden dat het gaat om een bewuste keuze die wij hebben gemaakt om INDIGO gaandeweg uit te breiden. Daar zijn natuurlijk ook kosten aan verbonden. Dat zijn dus geen meerkosten, maar dat zijn kosten die te maken hebben met een andere, uitgebreidere toepassing. Ik zal dat voor de Kamer inzichtelijk maken.

Ik hoop dat ik enige structuur heb weten aan te brengen in mijn beantwoording, ondanks het feit dat het wat snel moest en er vele detailvragen waren. Ik denk dat ik vrij volledig ben geweest.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: De voortzetting van deze beraadslaging staat geagendeerd voor morgen 17.00 uur.

De vergadering wordt van 18.18 uur tot 19.30 uur geschorst.